

**ZALAEGERSZEGI KÖZPONTI SPECIÁLIS
GYERMEKOTTHON**

SZAKMAI PROGRAM

- I. számú szakmai egység**
- II. számú szakmai egység**

2025.

Tartalomjegyzék

Költségvetési szerv bemutatása	3.
I. SZÁMÚ SZAKMAI EGYSÉG SZAKMAI PROGRAMJA	5.
I. Gyermekotthon feladata, a pedagógiai tevékenység sajátossága	6.
II. Az ellátás igénybevételeének módja, a gyermekek befogadása	8.
1. Beutalás rendje	8.
2. A gyermekotthonba történő befogadás	9.
3. Csoportba helyezés	10.
III. Nevelési rendszer megvalósítása a tevékenységi formákon keresztül	10.
IV. Magatartásformálást segítő motivációs rendszer – értékelés	16.
1. Jutalmazás, büntetés	16.
2. Fokozatos nevelési rendszer	17.
3. Engedély nélküli eltávozás	23.
4. Személyi szabadság korlátozása, nevelési felügyelet	23.
V. Felelősi rendszer, a tanulók érdekvédelme	24.
1. Felelősi rendszer	24.
2. Gyermekönkormányzat	25.
3. Érdekképviselői fórum	26.
4. Gyermekjogi képviselő	27.
VI. Társadalmi adaptáció, elbocsátás, utógondozás	27.
VII. Szakmai együttműködés, jogvédelem	30.
1. Belső szakmai fórumok, továbbképzés	30.
2. Külső kapcsolatok	31.
3. A személyes gondoskodást végző személyek jogi védelme	32.
Zárszó	32.

II. SZÁMÚ SZAKMAI EGYSÉG SZAKMAI PROGRAMJA	34.
I. Gyermekotthon feladata, a pedagógiai tevékenység sajátossága	35.
II. Az ellátás igénybevételének módja, a gyermekek befogadása	37.
1. Beutalás rendje	37.
2. A gyermekotthonba történő befogadás	38.
3. Csoportba helyezés	39.
III. Nevelési rendszer megvalósítása a tevékenységi formákon keresztül	39.
IV. Magatartásformálást segítő motivációs rendszer – értékelés	44.
1. Jutalmazás, büntetés	44.
2. Fokozatos nevelési rendszer	45.
3. Engedély nélküli eltávozás	51.
4. Személyi szabadság korlátozása, nevelési felügyelet	51.
V. Felelősi rendszer, a tanulók érdekvédelme	52.
1. Felelősi rendszer	52.
2. Gyermekönkormányzat	53.
3. Érdekképviselői fórum	54.
4. Gyermekjogi képviselő	55.
VI. Társadalmi adaptáció, elbocsátás, utógondozás	55.
VII. Szakmai együttműködés, jogvédelem	58.
1. Belső szakmai fórumok, továbbképzés	58.
2. Külső kapcsolatok	59.
3. A személyes gondoskodást végző személyek jogi védelme	60.
Zárszó	60.

Mellékletek mindkét szakmai egységre vonatkozóan:

1. Házi rend
2. Napirend
3. A látogatás rendje
4. Követelményrendszer
5. Nyilatkozat tájékoztatás megtörténtéről befogadáskor
6. Megállapodás utógondozói ellátásról

A költségvetési szerv bemutatása

Név: **Esztergomi Központi Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola**

Rövidített név: **Esztergomi Központi Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola**

Székhelye: **2500 Esztergom, Budai Nagy Antal utca 28.**

Illetékessége: **országos**

Irányító szerve: **Belügyminisztérium (1014 Budapest, Szentháromság tér 6.)**

Fenntartó és középírányító szerv:
**Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
(1132 Budapest, Visegrádi utca 49.)**

Alaptevékenységet ellátó önálló szervezeti egységek megnevezése és feladata:

Székhely: **Esztergomi Központi Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola** (továbbiakban: Esztergomi Gyermekotthon)
engedélyezett férőhelyszám: 64 fő leánygyermek

Telephely: **Kalocsai Központi Speciális Gyermekotthon, Általános Iskola és Szakiskola**
(a továbbiakban: Kalocsai Gyermekotthon)
engedélyezett férőhelyszám: 56 fő fiúgyermek

Telephely: **Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon**
(a továbbiakban: Zalaegerszegi Gyermekotthon)
engedélyezett férőhelyszám: 40 fő fiúgyermek

A költségvetési szerv közfeladata:

A Gyvt. 15. § (3) bekezdés a) és b) pontjai és 58. § (1)-(3) bekezdése szerinti személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében otthont nyújtó ellátás, utógondozás, utógondozói ellátás, valamint e törvény 92. §-ában előírt utógondozás biztosítása.

A Gyvt. 96. §-a szerinti közös igazgatású, többcélú gyermekvédelmi intézmény köznevelési feladatot ellátó önálló szakmai egységében, különleges bánásmódot igénylő, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, továbbá szakértői bizottság szakértői véleménye alapján sajátos nevelési igényű enyhefokban értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nappali rendszerű általános iskolai integrált nevelése, oktatása, szakiskolai nevelése, oktatása, felnőttoktatás. OM azonosító: 102243

Az ellátás igénybevételének módja: A gyermek védelme súlyos sérült személyiségállapota, antiszociális magatartása miatt az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, ezért a törvény hatályánál fogva (Gyvt. 31. §) az ellátás igénybevétele kötelező valamennyi önálló szervezeti egységben.

Az alaptevékenységek ellátásának jogszabályi háttere:

A gyermekvédelem feladatai tekintetében:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),
- A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet),
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet,
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet,
- 2/2018. (I.18.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról

A köznevelés feladatai tekintetében:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt),
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

A gazdálkodás, üzemeltetés, foglalkoztatás feladatai tekintetében:

- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.),
- Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.),
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.),
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény,
- A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet.

Az önálló szervezeti egységek a jogszabályok előírásainak betartásával, a helyi sajátosságok és lehetőségek figyelembevételével határozzák meg saját szakmai programjukat, amelyek egységben a költségvetési szerv szakmai alapidokumentuma. Fenntartói jóváhagyásra történő felterjesztése az intézményvezető hatásköre.

**ZALAEGERSZEGI KÖZPONTI SPECIÁLIS
GYERMEKOTTHON**

I. SZÁMÚ SZAKMAI EGYSÉG

SZAKMAI PROGRAM

2025.

I.

A gyermekotthon feladata, a pedagógiai tevékenység sajátossága

A Zalaegerszegi Gyermekotthon a gyermekvédelmi feladatainak ellátásával kapcsolatos helyi gyakorlatot két szakmai egységre vonatkozóan külön Szakmai Programban határozza meg.

A Szakmai Programok azokat a szervezeti, tartalmi, módszertani kereteket fogalmazzák meg, amelyek alapján a gyermekotthonban a speciális pedagógiai tevékenység folyik.

A programhoz kapcsolódik a gyermekotthon éves munkaterve, amely évenként határozza meg az egységek konkrét feladatait.

Az intézmény központi speciális gyermekotthoni feladatokat lát el.

A speciális feladatot, az itt nevelkedő gyermekek és fiatalok sérült személyiségállapota és az ehhez rendelt pedagógiai munka sajátossága adja.

Gyermekotthonunkban fiúgyermekek nevelkednek, a férőhelyek száma 40 fő. A gyermekek elhelyezését, gondozását nevelését két szakmai egységben biztosítjuk.

Az I-es számú szakmai egységben 24 fő fiúgyermek elhelyezését, gondozását, nevelését biztosítjuk.

Gyermekotthonunk alapfeladata, hogy a jogszabályban előírtak szerinti otthont nyújtó ellátás keretében speciális ellátást biztosít a gyámhatóság által nevelésbe vett azon 12. életévét - kivételesen indokolt esetben 10. életévét - betöltött súlyos pszichés, vagy súlyos disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szert használó, valamint a kettős szükségletű gyermekek számára, akiknek gondozási helyéül a gyámhatóság az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (a továbbiakban: OGYSZB) szakmai véleménye alapján a gyermekotthont jelölte meg.

A speciális ellátás keretében a gyermek állapotához, szükségleteihez igazodó terápiát nyújt azon gyermek számára aki:

- súlyos neurotikus, illetve pszichotikus állapota vagy,
- súlyos erőszakos cselekmények elkövetése (továbbiakban: disszociális) vagy,
- pszichoaktív szerek rendszeres használata vagy,
- szerzett immunhiányos tünetegyüttesben való megbetegedése vagy,
- kettős szükséglete miatt különleges szakértelmet igénylő terápiára szorul.

Alapfeladatunk továbbá a gyermekotthonunkban nagykorúvá vált fiatal felnőttek számára a gyámhatóság által elrendelt utógondozói ellátás biztosítása, valamint a gyámhatóság által elrendelt utógondozás biztosítása.

A gyermekotthon feladatkörébe tartozik a beutalt gyermek és fiatalokórúakról való gondoskodás, szocializáció, reszocializáció, rehabilitáció és rehabilitáció, amelynek végső célja a társadalomba való sikeres beilleszkedésük segítése.

Az elhelyezett gondozottak súlyosan sérült személyiség állapota miatt további feladatunk a tanulói jogviszony biztosítása és a képességüknek megfelelő szakmaszerzések, munkaerőpiacra való felkészítésük elősegítése. A feladatot egyéni tanrendben, vagy külső köznevelési intézményekkel kötött együttműködési megállapodás keretében biztosítjuk. A tanulmányi feladatokban való felzárkóztatás, további felkészítés, valamint a pályaorientációs és szakmai előkészítő tevékenység a gyermekotthon foglalkoztató részlegének feladata, ahol nappali rendszerű iskolai foglalkoztatási rend szerint fejlesztő-felkészítő pedagógusok és munkaoktatók biztosítják a délelőtti foglalkoztatást.

Az előírt feladatnak megfelelően intézményünk fő pedagógiai egységei a szakmai egységek és a foglalkoztató részleg.

A három egység állandó, folyamatos kapcsolatban áll egymással, biztosítva a speciális pedagógiai eljárások, ráhatások állandóságát és folytonosságát, így lehetővé válik a gyorsabb ütemű személyiségfejlesztés.

Ebben az egységben a speciális pedagógiai tevékenység egyidejűleg

- az értelmi fogyatékoság, mentális retardáltság, az ismeretbeli lemaradás következményeire hatóan kompenzáló,
- a fiatalok hibás viszonyulási és értékrendszerét, társas kapcsolataikat korrigáló,
- a társadalomba való beilleszkedést közvetlenül elősegítő szocializációs-, reszocializációs tartalmú nevelés.

A hármas funkciójú, összetett pedagógiai feladathoz rendeltük azokat az eljárásokat, módszereket, eszközöket, amelyek lehetővé teszik, hogy a nevelési folyamatok tartalma és rendszere tervszerűen és rugalmasan szolgálja a fejlesztési célokat, biztosítva a gyermek állapotához és szükségleteihez igazodó terápiás ráhatásokat.

II.

Az ellátás igénybevételének módja, a gyermekek befogadása

A gyermek védelme súlyosan sérült személyiségállapota, antiszociális magatartása miatt az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, ezért a törvény hatályánál fogva (Gyvt.31. §) az ellátás kötelező igénybevétele jogszabályban előírt beutalási rendben történik.

1. A beutalás rendje

Ha a gyám a nevelésbe vett gyermeknek központi speciális gyermekotthonban történő elhelyezését tartja indokoltnak, javaslatot tesz a gyámhivatalnak, a gyermek gondozási helyének megváltoztatására.

A gyámhivatal megkeresésére a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat a jogszabályban előírtaknak megfelelően beszerzi a szükséges szakmai véleményeket, (Vármegyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság, Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság).

Intézményünkbe a gyermek és fiataikorú elhelyezése az OGYSZB szakvéleménye alapján, gyámhivatali határozattal történik. Az OGYSZB annak a nevelésbe vett gyermeknek az elhelyezését javasolhatja, aki olyan különleges szakértelmet igénylő terápiára szorul, amelyet lakóhelyén, gondozási helyén nem tudnak biztosítani a számára, illetve akinek kiemelése eddigi környezetéből - a saját érdekében - feltétlenül indokolt. Az OGYSZB a gyermek elhelyezésére vonatkozó javaslatáról és az elhelyezés javasolt időpontjáról értesíti a gyermekotthont.

Az OGYSZB szakmai véleménye birtokában a gyámhivatal a szakszolgálat által összehívott elhelyezési értekezlet javaslatának figyelembevételével határoz a gondozási hely megváltoztatásáról. Az elhelyezési értekezleten résztvevőket a jogszabály felsorolja, speciális ellátásra vonatkozó elhelyezés esetén előírja a gyermekjogi képviselő részvételét is.

A gyámhivatal gondozási helyet megváltoztató határozata jogerőre emelkedését követően, a gyám gondoskodik a gyermek intézményünkbe történő beszállításáról.

Az OGYSZB a gyermekotthon értesítése alapján nyilvántartást vezet a gyermekotthon üres férőhelyeiről. Amennyiben nincs üres férőhely, az OGYSZB felkéri a gyermekotthont, hogy az általa elhelyezni kívánt gyermeket vegye fel a várakozók nyilvántartásába és férőhely szabaddá válása esetén haladéktalanul tájékoztassa az illetékes gyámhivatalt.

2. A gyermekotthonba történő befogadás

A gyámhivatalnak a gondozási hely megváltoztatását elrendelő határozata alapján a gyermekvédelmi gyám gondoskodik a nevelésbe vett gyermeknek a központi speciális gyermekotthonba történő kíséréséről.

A gyermekvédelmi gyám egyidejűleg biztosítja a gyermekkel kapcsolatos legszükségesebb dokumentumok átadását, nevezetesen:

- Határozat gondozási hely megváltoztatásáról
- Nevelésbe vételi határozat
- Szakmai vélemények
- Egyéni elhelyezési terv másolata
- Egyéb pedagógiai és pszichológiai jellemzések
- Iskolai dokumentációk
- Egészségügyi dokumentációk

A gyermekotthonban a fiatal teljes körű speciális ellátásban részesül.

Az intézmény vezetője gyámi feladatokat nem lát el.

Az új gyermek az egészségügyi feladatokat ellátó szakszemélyzethez kerül, ahol elvégzik a szükséges szűrő, és elsősorban tájékozódó jellegű vizsgálatokat. Itt megtörténik a gyermek magasságának, testsúlyának felmérése, ezzel együtt bejegyzésre kerülnek a személyleírásra vonatkozó fontosabb adatok is.

Az egészségügyi dolgozó a befogadásról értesíti az intézmény orvosait, tájékoztatást ad a gyermek egészségügyi állapotáról.

Amennyiben a gyermeknél a vizsgálatok során egészségügyi probléma, vagy rendellenes magatartás merül fel, úgy a kezelés, gyógykezelés időszakában, illetve magatartásának rendezéséig a betegszobán tartózkodik.

A növendékügyekért felelős munkatársak a befogadott gyermeket nyilvántartásba veszik, személyi anyagát névvel és törzsszámmal ellátott egységcsomagba rendezik, amelyért felelősséggel tartoznak.

A betegszobán több napig tartózkodó gyermek szakszerű felügyeletét, a vele való foglalkozást a vezetők szervezik.

3. Csoportba helyezés

A gyermekről készült OGYSZB szakvélemény megállapításai alapján, a vezető tünet figyelembevételével történik a fiatal csoportba helyezése.

Az elhelyezésről, egyeztetést követően, a gyermekotthon vezető dönt, lebonyolításáról a szakmai vezetők és a kijelölt csoport nevelője gondoskodik.

A testvérek osztályfokuktól, életkoruktól és személyiségállapotuktól függetlenül kérhetik az azonos csoportba való elhelyezést.

Az előzetesen antiszociális cselekményeket együttesen elkövető fiatalok elhelyezése külön csoportokba indokolt.

A nevelési folyamat során pszichológusi javaslatra, vagy a gyermek indokolt kérelmére sor kerülhet a másik csoportba történő áthelyezésre, az eredményesebb személyiségfejlesztés érdekében.

A csoportba helyezést követően történik a gyermekek személyiségállapotának általánosabb megismerése, az orvosi vizsgálatok, a helyi pedagógiai-pszichológiai megfigyelések és tapasztalatok összegzése, majd az állapotához és szükségleteihez igazodó terápiás folyamat megtervezése.

III.

A nevelési rendszer megvalósítása a tevékenységi formákon keresztül

A gyermekotthon belső életének rendjét, a gyermek, fiatal felnőtt jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait a Házi rend tartalmazza.

A gyermekek napi életének és feladataik végzésének rendjét a Napirend határozza meg.

Az I. számú szakmai egység szervezete és pedagógiai tevékenysége

- férőhelyszám: 24 fő
- 1-2 csoport súlyos disszociális tünetekkel rendelkezők
- 3 csoport pszichoaktív szereket használók

A nevelési egységekben csoportonként 8 fő fiatal elhelyezésére van lehetőség. Az egyes csoportokban előírás szerint 6 fő szakember (2 fő nevelő, 1 fő gyermekvédelmi asszisztens, 3 fő gyermekfelügyelő) lát el nevelési-gondozási feladatokat.

A csoportban folyó pedagógiai tevékenység tartalma, a pedagógiai eredményesség az itt dolgozók közös feladata.

A csoportok munkája tervezett rend szerint történik. A szakmai véleményekben foglalt előzmények figyelembevétele és a bekerült gyermekek személyiségének pedagógiai, pszichológiai módszerekkel való helyi felmérése az egyéni fejlesztések kiindulópontja. Ezeknek megfelelően történik a fejlesztés irányának, a sérülés specifikus egyéni terápiáknak a megtervezése és folyamatos nyomon kísérése, ami az egyéni gondozási-nevelési tervben kerül dokumentálásra.

A közösséget alkotó tanulók személyiségállapotának, mentális képességeinek, szocializációs szintjének ismeretében a nevelő éves csoportmunkatervben fogalmazza meg azokat a programokat, tartalmakat, és a pszichológus által javasolt terápiákat, amelyek a gyermekek reszocializációjának, mint nevelési célnak a megvalósítását eredményezhetik. A napi tevékenységeket Heti tervben tervezi.

A pszichoterápiás szemlélet mentén kölcsönös összefüggési rendszerben áll a pszichoedukatív folyamatokat ösztönző nevelő-gyógyító miliő és a szakemberek hozzáértése. A működés alappillérei elsősorban a toleranciára, empátiára, a közösségi szellemre, a belátáson alapuló alkalmazkodásra és a felelősségvállalásra támaszkodnak.

Elsődleges terápiás programok

1. Súlyos erőszakos cselekmények elkövetése, súlyos diszociális magatartás esetén

Miliőterápia	nevelő – gyógyító környezet kölcsönhatása, megfelelő agressziókezelés
Szocioterápia	társadalmi jelenségek (közösség, munka, művészetek) gyógyító célú felhasználása, alkalmazkodóképesség fejlesztése, helyes értékorientáció és szabálytartás kialakítása
Életkompetenciák fejlesztése	életút feltérképezése, pozitív és negatív élmények, emlékek feldolgozása, reális élet perspektíva meghatározása

2. Pszichoaktív szerek rendszeres használata esetén

Gyógyszeres terápia

Viselkedésterápia motivációs interjú, napirend kialakítása, életkompetenciák fejlesztése (önbecsülés, magabiztosság, szorongásoldás, kommunikációs tréning) rendszeres aktív tevékenységek, visszaesési prevenció, kontroll.

Művészeti terápia érzelmi élet újrastrukturálása

A sérülés specifikus egyéni terápiákon túl a fiatalok a szakemberek segítségével bekapcsolódhatnak még a következő terápiás programokba:

Kreativitást fejlesztő praktikus terápiák:

kerámia, papírmunkák, gyöngyfűzés, rajzolás, festés, batikolás, stb.

Színjátékszáz, drámaterápiák:

az irodalom, a költészet, a színjátékszáz gyógyító alkalmazása

Zeneterápia: az ének, a zene aktív és passzív alkalmazása

Mozgásterápia: torna, tánc, sport, hippoterápia, úszás

Játékterápia: ügyességi játék, szerepjáték, logikai játék

Munkaterápia: kertészeti tevékenység, parkgondozás, háztartási és egyéb önkiszolgáló gyakorlati feladatok

Szabadidő terápiás felhasználása:

kirándulás, rekreációs terápiák, élménypedagógiai programok

Önkéntes munka: állatmenhely, elesettek megsegítése (fogyatékosok, idősek), egyéb helyi lehetőségek

A sérülés specifikus közösségi és egyéni terápiás programok nemcsak a személyiség eredményesebb rendeződését segítik elő, hanem az általános nevelési célok gyorsabb ütemű megvalósítását is előmozdítják.

Tervszerű nevelésünk eredményeként ki kell alakítanunk neveltjeink önkiszolgáló képességét, törekednünk kell a civilizált higiéniés szokások elsajátítására és begyakoroltatására, hogy ez szokásrendszerként rögzüljön a gyermekben.

Ez a tevékenység az életkortól, a szoktatás tervszerűségétől és következetességétől, a gyermek állapotától és sok egyéb tényezőtől függően folyamatosan fejlődik az alapkészségektől, végső eredményként a teljes önellátásig.

Ez a sokfajta tevékenység a gyermekek személyi higiéniáján túl, a közvetlen környezet rendben tartásától, az intézeti élettér otthonossá tételéig nyúlik. Az önkiszolgáló munka a gyermek fizikai munkára nevelésének megalapozó fázisa, amely megalapozza a munkára nevelés magasabb kategóriáját.

A csoportszintű kötött foglalkozások nevelői órákat, csoportmegbeszéléseket, értékeléseket és ismeretterjesztő programokat tartalmaznak. Ezeken a foglalkozásokon olyan, neveltjeink csökkent absztrakciós képességéhez adekvát ismereteket nyújtunk, amelyek lehetővé teszik az eligazodást, a gyermekotthoni nevelés utáni életszakasz főbb kérdéseiben. Tartalmukban, jellegükben a foglalkozások elősegítik a személyiség helyes irányú fejlődését, általuk neveltjeinket normaelfogadó magatartásra kondicionáljuk, egyben pedagógiai és pszichológiai módszerekkel érzelmi, akaratjellelmeik általános megerősödését éadjuk el.

Gyermekeink előző életvitele, alacsony szocializációs szintje indokolja, hogy a csoportszintű kötött foglalkozások elsősorban az értelmi, erkölcsi, mentálhigiénés nevelést célozzák, segítsék az önálló, családi életre való felkészülést. Ezek a tevékenységek meghatározóan preventív szemléletűek, bűnmegelőzési célokat szolgálnak. A deviáns életformáktól való távolodással, az egyéni illetve társadalmi felelősség vállalás hangsúlyozásával, az erkölcsi alapok megerősítésével célunk az elkövető vagy áldozattá válás megelőzése.

A csoportokban történik egységes tanórai rend szerint a gyermekek iskolai munkára való felkészítése, ahol képességeik és egyéni adottságaik figyelembevételével biztosítjuk tantárgyi korrepetálásukat, segítjük ismereteik elmélyítését, alakítjuk ki az önálló tanulásra való készségeket és a tudás iránti igényüket. Ebben a folyamatban jelentős segítség intézeti könyvtárunk, amely biztosítja az iskolai és csoporton belüli tevékenységekhez a szükséges könyveket és folyóiratokat, egyéb információs anyagokat, segíti a gyermekek olvasóvá nevelését. A könyvtár lemezhallgatással, diafilmvetítéssel, klasszikus és ismeretterjesztő videofilmek kölcsönzésével, számítógépes játékprogramokkal és külső kulturális programok szervezésével járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez.

Az erkölcsi nevelés - a fiatalok személyiség állapotához, normakövető magatartásához igazodva - ismertnyújtást, tevékenykedtetést és folyamatos értékelést - korrekciót - is magába foglal.

A mentálhigiénés tartalmú foglalkozások keretében - ismerve fiataljaink előző életvitelét - elsősorban az egészségtelen életmód; káros szenvedélyek, helytelen szexuális viselkedés, stb. ártértékelésére kerül sor. A foglalkozások életszerűbb megközelítéséhez számos szemléltető eszköz, audiovizuális anyag áll rendelkezésre és külső meghívott szakemberek közreműködése is biztosítható.

A családi életre nevelő program a csoportközösségekben igazi, a gyakorlati életbe ágyazott tartalommal bír. Minden közösség saját konyhával, ebédlővel rendelkezik, így a háztartásvezetési alapismeretek elsajátítására minimális keretek között lehetőséget biztosítunk. A háztartási ismeretek köre kertgazdálkodással is kiegészülhet.

A háztartási feladatok gyakorlása a csoportközösségek életét bensőségesebbé, otthonosabbá teszi, egyben az új ismeretek megszerzése a gyermekeket új sikerélményekhez juttatja. E tevékenységek által a közösségek önállóbbak, aktívabbak, belső szervezettségük magasabb szintre jut, egyben rugalmasabban, az otthon egészétől függetlenül is szervezhetik napi életüket, külső programjaikat.

A családi életre nevelés programjában hangsúlyos feladatot kap a családi életben belüli szerepek ismertetése, a gyermekgondozással, neveléssel kapcsolatos felvilágosítás, a család, mint kisebb közösség elhelyezkedésének a társadalomba való beilleszkedésének ismertetése. Családi minták bemutatása, helyes életvezetési stratégiák megtanítása.

A nevelési folyamat fontos eleme a fiatalok rendszeres értékelése, amely csoportszinten hetente történik. Az értékeléseken, a gyermek egyéni és a csoportközösség általános magatartásának, mindennapi tevékenységének elemzése történik az önértékeléstől a társak értékelésén keresztül a nevelő általi megerősítésig, vagy bírálatig. Az értékelések a közösség fejlődésével egyre demokratikusabb, problémamegoldóbb légkörben folynak, céljuk a gyermekek reális önértékeléshez való hozzásegítése.

Az eredményes személyiségfejlesztést segíti a szabadidő szervezett eltöltésének biztosítása, az itt végzett tevékenység. Ennek szervezésénél elsőrendű, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, önkéntes legyen, pozitív élményeket nyújtson és az elért eredmény nyilvánosság

előtt is megjelenjen. A szabadidős tevékenységek szervezésénél nélkülözhetetlen, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak a mindenkori igényekhez, legyenek változatosak, tervszerűek és folyamatosan működjenek.

Gyermekeink számára nagyon fontos a siker, az elismerés. Magatartásuk alakulása miatt a bekerülést megelőzően ezek fokozatosan háttérbe szorultak, feladatokat nem kaptak, sok kudarcot éltek meg. Számunkra is fontos az eredmény, mert a társadalom hagyományos pejoratív szemléletét, a megbélyegzést csak bizonyítással, az általuk produkált teljesítménnyel lehet megváltoztatni.

A szervezett szabadidős programok szakköri tevékenységek által valósulnak meg.

A szakkörök funkciója a gyermekek szabadidejének kulturált megszervezésén túl, a belső és külső rendezvényeken, versenyeken való megjelenés mellett a növendékek tehetségének kibontakoztatása, és sikerélmények biztosítása. A szakkörök változatosak legyenek, biztosítsanak sokrétű programot, igazodjanak a résztvevők egyéni érdeklődéséhez, adottságaihoz, ezáltal a terápiás folyamatban segítik a különböző képességek, készségek kialakulását, fejlesztik a tartalmas szabadidő eltöltésre való igényt, az egészséges életvitel megalapozását.

A szakkörök éves munkatervük szerint működnek, a munkatervüket a szakkörvezetők állítják össze.

IV.

Magatartásformálást segítő motivációs rendszer - értékelés

A gyermekotthonban nevelkedő fiatalok személyiségzavarának vezető tünete a kialakulatlan, vagy negatív érték- és normarendszer. A reszocializáció elsődleges feladata tehát egy új, társadalmilag elfogadott értékorientáció kialakítása, régi disszociális - antiszociális normarendszerük leépítése.

A gyermekek magatartásának formálásához, ösztönzéséhez számos motivációs lehetőség adódik a pedagógiai folyamatban. Elsődleges ezek közül a pedagógus, a gyermekkel foglalkozó felnőtt személyisége, aki pozitív érzelmi kapcsolat által jelentős motiváló erő.

1. Jutalmazás, büntetés

Nevelőmunkánk során fiataljaink magatartását, tanulmányi és önkiszolgáló munkáját és egyéb tevékenységét folyamatosan értékeljük, a kívánt normák betartását a pozitív megerősítés eszközeivel érjük el. Olyan nevelési gyakorlatot alkalmazunk, amelynek során a gyermekek minden helyes megnyilvánulását elismerjük, minden helytelen cselekvését pedig a megfelelő mértékben az emberi és gyermeki jogok betartása mellett elmarasztaljuk.

A pedagógiai eljárások pontos összehangolása érdekében fontos a gyermekeket közvetlenül nevelők nagyobb gyermekismeretéből származó felelősség és a szükséges szakmai, vezetői kontroll érvényesülése.

A jutalmazás - büntetés gyakorlati megvalósításában elengedhetetlen annak egységes értelmezése.

Az általános pedagógiai módszerek köréből alkalmazott szóbeli és írásbeli elismerés, vagy elmarasztalás mellett (tanári, csoportnevelői, gyermekotthon vezetői dicséret, figyelmeztetés, megrovás stb.) intézményünkben a speciális feladatok miatt a neveltek személyiségállapotához, szükségleteihez igazodó speciális gyakorlat kialakítása vált indokolttá. Ennek megfelelően a jutalmazási lehetőségek kiszélesítése a domináns, a bármely tevékenységekben elért eredmények a tanuló számára motiváló erejű jutalmazásával.

A csoport és osztályértékelések alkalmával a jól teljesítő gyermekek szóbeli dicséretben részesülnek. Jutalom lehet a külső szórakoztató programokon, kirándulásokon színház, mozi előadásokon és egyéb, érdeklődésre számot tartó rendezvényen való részvétel is.

A folyamatos jó teljesítmény, a közösségi életben való aktív részvétel elismerése a félévi és évi végkielégülés keretében történik, ahol gyermekotthon vezetői dicséretben, pénz- és tárgyjutalomban részesülhetnek a tanulók.

A büntetési gyakorlat, a kiszámítható jutalmak és egyéb kedvezmények megvonásával érvényesül.

2. A fokozatos nevelési rendszer felépítése

Tanulóink súlyos személyiségállapota és magatartása miatt, védelmük és fejlesztésük érdekében alkalmazzuk gyermekotthonunkban a fokozatos nevelési rendszert, amely e speciális pedagógiai folyamatban egységes keretet nyújt a gyermek állapotának rendszeres értékeléséhez, fejlődésének méréséhez és a jutalmazási-büntetési gyakorlat hatékonyságának elemzéséhez is.

A rendszer lényege, hogy a folyamatos értékelések által neveltjeink szocializációs fokozatokba kerülnek besorolásra, így normakövető magatartásuk alapján egy olyan fejlesztési utat járnak végig, melynek minden egyes szakasza magasabb szintű szocializációt feltételez. Mindez kis lépésekben, egymásra épülő követelményrendszer alapján történik.

A magasabb fokozat nagyobb megbízhatóságot, és több önállóságot feltételez a gyermekről, ezért több bizalmat, kedvezményt és nagyobb mozgásteret nyújt számára.

Három szocializációs fokozat funkcionál gyermekotthonunkban, amely az alábbiak alapján valósul meg:

- 1) belépő (ismerkedő) fokozat
 - 1/a kezdő fokozat
- 2) alapozó fokozat
- 3) haladó fokozat
 - 3/a önálló fokozat

A magasabb fokozatba történő előrelépés a fiatal egyéni fejlődésétől, norma elsajátító folyamatának ütemétől függ. A fejlettebb fokozatba került fiataalt, ha nem felel meg a magasabb

követelménynek (visszaesik, súlyos vétséget követ el.) visszahelyezzük a megelőző, kisebb, vagy alacsonyabb kedvezményekkel rendelkező szintre, amíg fejlődése nem teszi lehetővé az újabb próbálkozást. A rendszer a gyermek saját felelősségét is bevonja abba, hogy szorosan teljesítményhez köti intézeti életének minőségét és annak valamennyi meghatározóját.

Ezzel az eljárási móddal a társadalmi rehabilitáció folyamatát igyekszünk leképezni, megmutatva fiataljainknak, hogy követelmények teljesítésén keresztül vezet útjuk a deviáns életmód okozta hátránytól az önállósodás felé.

A gyermekek külvilágtól való elszigetelése nélkül, védelmükben, a fokozatosság biztosítja a pedagógiai folyamatban való megtartást. Nem óhajtja elszegényíteni a gyermekek életterét, kiakarja küszöbölni a hospitalizálódást és az önálló cselekvésre való képtelenséget, a bekerülés pillanatától segítséget nyújt a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez. A fokozatosság elve nem terheli, nehezíti meg a fiatalok beilleszkedését otthonunkba, így következetesen haladva, a gyermek fejlődési ütemét figyelembe véve tudjuk nyomon követni haladásukat.

A gyermek személyiségállapotát ismerve, csak ez által biztosítható számára az ártalmas környezeti hatások, egészségére káros szerek, a fizikai, szexuális, lelki erőszakkal szembeni védelem.

A fokozatosság teljes struktúrájában a fő hangsúly a fiatalok tervszerű fejlesztése, hatékony személyiségformálása.

Ennek intézményi szintű egységes megvalósításához fokozatoknak megfelelő követelmények kerültek meghatározásra. A követelményrendszer segíti az egységesebb pedagógiai munkát, azonban a pedagógus felelősségét hangsúlyozza abban, hogy az elvárásokat mindenkor a gyermek életkorához, aktuális személyiségállapotához igazodva, a gyermek számára elfogadható és teljesíthető, egyértelmű és határozott módon közvetítse.

A szocializációs fokozatokban való „mozgás” kettő hetente a csoportszintű és osztályszintű értékeléseket követően a Pedagógiai Tanács (vezetők, csoportnevelők, felkészítő pedagógusok, pszichológusok, növendékügyi iroda dolgozói) döntésével érvényesül.

A csoporton belüli szocializációs szintek struktúrája

A szocializációs fokozatok rendszere csoporton belül valósul meg, így a magasabb fokozatban élő gyermekek pozitív példáján, valamint az alacsonyabb fokozatban lévő kötöttebb életforma

közötti különbségek jól körvonalazzák a lehetőségeket, ami további motiváló erőként jelenik meg.

A közösség legfontosabb ismérve az előttük álló, mindenki munkáját egyesítő közös cél, amelynek elérése erőfeszítést, küzdést kíván és kiváltja a megvalósítás vágyát. A közösség fejlődése, nevelő hatása szempontjából legfontosabb a tisztán látható, jól megértett, vonzó távlat kitűzése és elérésének igénye. Ilyen távlat lehet a csoporton belüli mind magasabb fokozat elérése, a társadalmi adaptáció folyamatos elősegítése. A rendszerben a motivációs lehetőségek szélesednek, gyarapodnak, fokozatosan csökken a felügyelet érzete. Kialakul egy aktív mag a csoportban, melyre a feladatok megvalósítása során támaszkodhatunk. A pozitív példa: a jogok kiteljesülése csoporton belül marad, és ez perspektívát ad a csoportba kerülő új gyermeknek.

E közösségi rendszerben a nevelési folyamat az egyéni fejlesztésen keresztül kell, hogy megvalósuljon.

A személyiség fejlesztésére irányuló pedagógiai tevékenységünk lényege, hogy neveltjeinket normaelfogadó magatartásra kondicionáljuk, egyben pszichológiai, speciális pedagógiai módszerekkel érzelmi-akaratú életük általános megerősödését éadjuk el. Ebben a speciális pedagógiai folyamatban a gyermekek fejlesztéséhez nagyfokú tudatosságra és tervszerűségre és következetességre van szükség. A folyamatban a szubjektív oldalt a gyermekek megismerése, egyéni sajátosságainak, szokásainak ismerete jelenti, amelyhez a pedagógus közvetlen, célzott megfigyelés útján jut hozzá.

A gyermekek szakszerű megismerését a szakmai vélemények és az intézményben elvégzett aktuális pszichológiai állapotfelmérés segíti az egyéni fejlesztések, terápiás lehetőségek irányvonalának meghatározásával. A gyermekek tehát a bekerüléstől az elbocsátásig több fokozatot bejárhatnak magatartásuk fejlődése, a normaelsajátítási folyamat üteme, szociális érettségük szerint.

A csoporton belüli fokozatos nevelési rendszer működése

1) Belépő (ismerkedő) fokozat

A befogadott gyermek legalább 1 hónap időtartamig a Pedagógiai Tanács döntéséig tekinthető belépő fokozatúnak.

A csoportba helyezés pillanatától olyan érzelmi légkört kell kialakítani, ahol a gyermek feltételek nélküli elfogadása, az előítéletektől való teljes mentesség, a tolerancia eredményeként kölcsönös bizalom alakulhat ki.

Fő feladat a fiatal személyiségének megismerése. Segítenünk kell abban, hogy a közösségbe jól beilleszkedjen, nevelőivel és társaival megfelelő kapcsolatot teremthessen. Nevelői ez idő alatt ismerik meg a gyermek múltját, rendezik kapcsolattartásait, vázolják jövőbeli lehetőségeit.

A belépő fokozat feladata az intézményi Házirend, magatartási szabályok megismerése, elsajátítása.

Meg kell ismertetni a gyermeket mindazzal, amit számára a gyermekotthoni nevelés jelent; biztosítani kell, hogy megtanulja az önellátás, az önkiszolgálás legszükségesebb ismereteit; teljesítse a nevelői utasításokat és kialakuljon a tanuláshoz és egyéb napi tevékenységekhez való munkavégzési képessége.

Ez a feltétlen követelések időszaka, a direkt nevelői eljárások a meghatározóak, a növendékek napirendjét, foglalkoztatásuknak szinte teljes terjedelmét nevelőik határozzák meg. A tevékenységet naponta értékelni kell.

A fokozatnak megfelelő követelmények teljesítése alapján a fiatal kezdő (1,1/a), alapozó (2), vagy haladó (3,3/a) fokozatba kerül.

1/a) Kezdő fokozat

Kezdő fokozatba kerül az a gyermek, aki az alapkövetelményeket nem tartja be, vagy súlyos fegyelmi vétségek miatt magasabb fokozatból kerül visszaminősítésre.

A kezdő fokozatúak számára az alapkövetelmények teljesítése az elvárás a további áthelyezéshez. Időtartama kettő hét vagy egy hónap, továbblépési lehetősége az alapozó fokozat.

A kezdő fokozatú gyermekek kötöttebb napirend szerint, állandó nevelői irányítás mellett végzik tevékenységüket, amelyet naponta ellenőrizni, értékelni kell.

Csoportfelelősi tisztségre nem választhatók, jutalomjellegű intézeten kívüli programon nem vehetnek részt.

Eltávozás csak különösen indokolt esetben, felügyelet mellett engedélyezhető.

2) Alapozó fokozat

Alapozó fokozatba kerül az a fiatal, aki az egy hónap beilleszkedési időszakban az elvárásoknak jól megfelel, vagy az a haladó fokozatú, vagy önálló fokozatú gyermek, akinek magatartásában, tanulmányi munkájában, önkiszolgáló tevékenységében visszaesés következett be.

Az alapozó fokozat feladata az alapkövetelményeknek megfelelő normarendszer megszilárdítása, bővítése. Itt a direkt eljárások dominanciája mellett, már az indirekt módszerek alkalmazása is jellemző.

A gyermeket képessé kell tenni arra, hogy szabadidejének azt a részét, amelyben nincs közösen szervezett program, hasznosan töltse el.

A gyermekotthoni foglalkozások számára még kötelező jellegűek. Ezek mellett, érdeklődési körének megfelelő egyéb tevékenységekbe is bekapcsolódhat.

Ha a csoport érdekképviselője másképp nem biztosítható, abban az esetben az alapozó fokozatú is tisztségviselőnek választható.

Az alapozó fokozatú gyermek nevelői felügyelettel, rendszeresen részt vehet városi programokon. Iskolai szünidőben csak indokolt esetben engedélyezhető számára szabadság. Eltávozásra kísérettel utazhat.

3) Haladó fokozat

Haladó fokozatba a részleges önállósághoz szükséges alapvető szociális fejlettségi szintet elért gyermeket lehet áthelyezni a belépő-, és az alapozó- fokozatból.

E fokozat alapvető feladata a már kialakított normarendszer további megszilárdítása, gyengülő kontroll melletti alkalmazása, a fiatalok felelősségérzetének és viselkedés szabályozó funkciójának fejlesztése.

A haladó fokozatban a direkt és az indirekt pedagógiai módszereket megfelelő arányban kell alkalmazni, törekedve az indirekt eljárások túlsúlyára.

A haladó fokozatban lévő fiatalnak képessé kell válnia arra, hogy a mindennapi életvitelhez szükséges tevékenységeket egyre inkább felügyelet nélkül, önellenőrzéssel végezze.

A haladó fokozatú gyermek a felelősi rendszer aktív résztvevője.

Lehetőséget kaphat a haladó szociális fokban lévő fiatal, az intézményen kívüli kulturált viselkedés gyakorlására, a szabályok és normák betartására, egy őt segítő önálló fokozatban lévő fiatal támogatásával. Ennek értelmében az intézetet önálló fokozatú társával, vagy családtagjaival egyéni kimenő céljából elhagyhatja.

A külső mozgáshoz kimenőengedélyt kapnak, amelyre az engedélyező a távollét helyét, idejét és célját bejegyzí. Az egyéni kimenőn történt eseményeket, visszaérkezését követően megbeszéli nevelőjével.

Ebben a fokozatban a gyermekeknek olyan ismeretekkel és készségekkel kell rendelkezniük, melynek birtokában cselekedeteikért, tetteikért, támogatással már felelősséget tudnak vállalni.

A követelmények teljesítése esetén a haladó fokozatú gyermek családtagjaival egyéni kimenőt kaphat. Az iskolai szünidőben egyedül (életkorát figyelembe véve) szabadságra utazhat.

Amennyiben a haladó fokozat követelményeinek nem felel meg, vagy súlyos vétséget követ el, visszaminősíthető alapozó-, vagy kezdő fokozatba.

3/a) Önálló fokozat

Önálló fokozatba reális önértékeléssel bíró, a részleges önállósághoz szükséges szociális érettséggel rendelkező növendéket lehet helyezni a haladó fokozatból.

Az önálló fokozat alapvető feladata a már kialakult normarendszer további megszilárdítása, a fiatalok felelősségérzetének és viselkedés szabályzó funkciójának erősítése.

A gyermekek az intézet egész területén, udvaron, parkban, stb. felügyelet nélkül önállóan közlekedhetnek. Az intézetet feladatvégzés, pl. vásárlás, postai ügyintézés, vallásgyakorlás, stb. céljából, vagy egyéni kimenőjük alkalmával elhagyhatják. Az önálló külső mozgáshoz kimenőengedélyt kapnak, amelyre az engedélyező a távollét időtartamát bejegyzí. A gyermekek egyéni kimenőjéhez nevelőjük programot javasolhat, amelyet visszaérkezésük után megbeszélnek.

A foglalkozások egy része számukra választható. Önállóan is szervezhetnek maguknak programot, szabadidejüket közvetett felügyelettel is eltölthetik. Az önálló fokozatba tartozó gyermeket gyakori, bizalomjellegű feladatokkal lehet megbízni. A felelősi rendszer működtetésében aktív résztvevők.

Ebben a fokozatban a gyermekeknek olyan ismeretekkel és készségekkel kell rendelkezniük, melynek birtokában cselekedeteikért, tetteikért felelősséget tudnak tanúsítani. A követelmények teljesítése esetén az önálló fokozatú fiatal a lehetőségek birtokában hétvégi eltávozásra, iskolai szünidőben szabadságra utazhat. Látogatások alkalmával családtagjain kívül más személyekkel is egyéni kimenőre mehet.

Amennyiben az önálló fokozat követelményeinek nem felel meg, vagy súlyos fegyelmi vétséget követ el, visszaminősíthető alacsonyabb fokozatba.

3. Engedély nélküli eltávozás

Az intézményben elhelyezett gyermekek sérült személyiségállapota, a beutalás „kényszerjellege” miatt törekedni kell az engedély nélküli eltávozások megelőzésére. Ehhez a belső szabályok egységes tartása, az állandó információcsere elengedhetetlen. Engedély nélküli eltávozás előfordulásakor a gyermekotthon vezetőjével, vagy az ügyeletes vezetővel egyeztetve történik a gyermek felkutatása. A 14 éven aluli gyermekkorú fiatal esetén haladéktalanul, egyébiránt 24 órán belül a fiatal országos körözését kell kezdeményezni a helyi rendőri szerveknél. A gyermek személyiségalakulásának, kapcsolatainak pontosabb ismerete miatt a felkutatásban a csoportban dolgozók felelőssége hangsúlyos. A gyermek felkutatása esetén a gyermekotthon gondoskodik a fiatal azonnali visszaszállításáról. Az engedély nélküli eltávozást követően a fiataalt a körülményekről meg kell hallgatni, jegyzőkönyvet kell készíteni az elhangzottakról, amelyet az érintett gyermekvédelemi gyám irányába is eljuttatni szükséges. Ezen belül fel kell tární a szökés körülményeit, okát, a közben történeteket, ami jegyzőkönyvben kerül rögzítésre.

4. Személyes szabadság korlátozása, nevelési felügyelet

Ha az elhelyezett gyermek egészségi, vagy pszichés állapota következtében saját, vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít, és ezt csak teljes körű ellátásának azonnali, zárt körülmények közötti felügyeletével hárítható el, a gyermekotthon vezetője a gyermeket személyes szabadságában korlátozhatja.

A korlátozás keretében a gyermek a központi speciális gyermekotthon területét nem hagyhatja el, illetve köteles a gyermekotthon vezetője által kijelölt helyiségekben tartózkodni. A korlátozás a 48 órát nem haladhatja meg.

Amennyiben a személyes szabadság korlátozása során a központi speciális gyermekotthon vezetője a nevelésbe vett gyermek tartózkodási helyeként a biztonsági elkülönítőt jelöli ki, a korlátozás elrendelésével egyidejűleg intézkedni kell a gyermek haladéktalan orvosi vizsgálatáról. A biztonsági elkülönítőben való tartózkodás az orvos által szükségesnek tartott ideig, de legfeljebb 24 óráig tarthat. Az intézkedésről, mint rendkívüli eseményről jelentést tesz a fenttartó felé. Amennyiben a nevelésbe vett gyermek magatartása ezt követően sem rendeződik, kezelését fekvőbeteg ellátó intézményben kell folytatni.

A személyes szabadság korlátozásának elrendeléséről, valamint annak okáról a gyermekotthon vezetője haladéktalanul tájékoztatja a gyermeket és legkésőbb 36 órán belül értesíti a gyermekjogi képviselőt, a gyermek törvényes képviselőjét, az illetékes gyámhivatalt, valamint a Vármegyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottságot.

Amennyiben a személyes szabadság korlátozása 48 órát meghaladóan is indokolt, a gyermekotthon vezetője kezdeményezi a nevelési felügyelet elrendelését. Erről tájékoztatja a fentebb megnevezett szerveket és az érintett fiataalt. A nevelési felügyelet időtartama a 2 hónapot nem haladhatja meg, elrendelése gyámhivatali jogkör.

A személyes szabadság korlátozásának eljárásrendjét belső szabályzat fogalmazza meg.

V.

Felelősi rendszer, a tanulók érdekvédelme

I. Felelősi rendszer

A felelősi rendszer a csoportélet szervezésének egyik eszköze.

Célja, hogy elősegítse a gyermekek szocializációját, egyben alkalmassá tegye őket a különböző csoportszíntereken való együttműködésre.

Ennek során a gyermeknek alkalmazkodnia kell felnőttökhöz, társakhoz, normákhoz, szabályokhoz, feladatok elvégzésére kell képesnek lennie.

Módja van az alá- és fölérendelt szerepek, helyzetek gyakorlására.

Gyermekotthonunkban a csoportok az ott dolgozó felnőttek és a közösség döntése alapján alakítják ki saját felelősi rendszerüket. (Csoportfelelős, tisztaságfelelős, lecke-felelős, tanuló párok, stb.)

A felelősi rendszer az egyes csoportokban sajátos, a többi csoport közösségétől eltérő lehet.

A foglalkoztató részlegben az osztályfelelős pedagógus és az osztály tagjainak együttes megállapodásával szerveződik a felelősi rendszer. A hetesi rend minden osztályokban egységesen működik, másfajta felelősi tisztségekről az osztályközösség dönt.

2. Gyermekönkormányzat

Minden embernek joga van a közösségi életben való részvételre: az önérvényesítés, érdekérvényesítés és az önszerveződés. Hogy ezekkel a jogokkal élni legyen képes, biztosítani kell számára az intézményes nevelés során az erre való felkészülés lehetőségét. Ezt a célt szolgálja intézményünkben a gyermekönkormányzat.

Az érdekérvényesítésben, a gyermeki jogok és kötelezettségek érvényre juttatásában jól működő gyermekönkormányzat a gyermekotthon vezetőinek és pedagógusainak is érdeke. A pedagógiai munka támasza, a közösségi élet szervezésének motorja lehet, ha a vezetés és a gyermekönkormányzat között megfelelő a kapcsolat.

A gyermekönkormányzat az intézmény része, tevékenységének szervesen be kell épülnie a gyermekotthon munkarendjébe.

A gyermekönkormányzat véleményt nyilváníthat a gyermekotthon vezetőjénél a gyermekotthon működésével és a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben, amit a vezetőnek figyelembe kell venni.

Intézményünkben a gyermekönkormányzat munkáját ezzel a feladattal megbízott gyermekvédelmi szakember segíti, aki segítséget nyújt az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának jogszerű kidolgozásához, szervezi és irányítja a választásokat, koordináló szerepet lát el a gyermekönkormányzat és a gyermekotthon vezetője között. Feladata ezen túlmenően, hogy az érdekképviselési feladatok segítése mellett a gyermekönkormányzat tagjait mozgósítsa, feladatokkal bízza meg, az intézményi kulturális és sportélet, szabadidős tevékenységek szervezésében és lebonyolításában.

Gyermekotthonunkban a gyermekönkormányzat tisztségviselői megválasztása minden év őszén történik. Amennyiben a gyermekönkormányzati tisztségviselő lemond, visszahívására kerül sor, nagykorúsága miatt távozik, vagy 30 napot meghaladóan szökésben van, úgy helyette másik tisztségviselőt kell választani.

A tisztségviselők száma a gyermekek létszámától függően 5- 6 fő, minden csoportközösséget igény szerint 1-2 fő képvisel. Valamennyi gyermek képviselőjében az a gyermekönkormányzat járhat el, amelyiket a gyermekek több mint 50 %-a választott meg. A gyermekönkormányzat tisztségviselői maguk közül elnököt választanak, az elnökhelyettest az elnök választja ki. A gyermekönkormányzat havonta ülésezik, ahol egyeztetik véleményüket a felvetődő kérdésekről, problémákról és azok megoldásának módjáról.

3. Érdekképviselői fórum

A gyermekek érdekvédelmének törvényileg szabályozott fóruma az érdekképviselői fórum (Gyvt. V. fejezet 35. § - 36. §). A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermekönkormányzat, valamint a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek írásban panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az érdekképviselői fórumnál:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- a 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum köteles a panaszt kivizsgálni, és 15 napon belül intézkedni, tájékoztatást adni. Ha ez nem történik meg, vagy a megtett intézkedéssel nem ért egyet, úgy a panaszt indítványozó vagy az érdekképviselői fórum az intézmény fenntartójához, vagy az illetékes gyermekjogi képviselőhöz fordulhat jogorvoslatért.

Az érdekképviselői fórum tagjai:

- A gyermekönkormányzat képviselői: szakmai egységenként 1-1 fő
- Az ellátásban részesülő gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt képviselője
- Az intézmény dolgozóinak képviselője
- Az intézményt fenntartó képviselője

Az érdekképviselési fórum feladata:

- Az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben.
- Javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.
- Megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat, és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt.
- Intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél
- Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál

4. Gyermekjogi képviselő

A gyermeki jogok minél szélesebb körű érvényesülésének érdekében a gyermekotthon gondoskodik arról, hogy az elhelyezett gyermekek számára megismerhető legyen a gyermekjogi képviselő neve, telefonszáma, valamint fogadóóráinak helye és időpontja.

Az intézmény a gyermekjogi képviselő részére biztosítja;

- annak látogatása során az intézmény területén belül a gyermekek számára könnyen hozzáférhető és négy szemközti beszélgetés lefolytatására alkalmas megfelelő helyiséget
- a helyszínen való tájékozódás és az iratokba való betekintés lehetőségét
- az érdekképviselési fórum ülésének időpontjáról való tudomásszerzést

A gyermekjogi képviselő által írásban tett észrevételekre, megkeresésekre a gyermekotthon vezetője 15 napon belül válaszol, illetőleg megtett intézkedéseiről a gyermekjogi képviselőt értesíti.

VI.

Társadalmi adaptáció, elbocsátás, utógondozás

A gyermekotthonba való felvétel pillanatától az elbocsátásig minden tevékenység alapvetően a társadalomba történő eredményes visszahelyezésnek van alárendelve.

Már a befogadó eljárás során a gyermekekkel együtt meg kell keresni, fel kell tárni a magatartási hiányosságok, viselkedéstorzulások mögött álló okokat, amelyek alapján a korrekciós személyiségfejlesztés megtervezhető.

A gyermekotthoni nevelés ideje alatt a fiatalok olyan értelmi, érzelmi és jellembeli átalakuláson mennek keresztül, amelynek alapján a gyermekotthoni nevelést átmeneti formának tekintjük, a magasabb alkalmazkodási forma felé.

Ez a nevelési szakasz szembe állítja a gyermekeket a korábbi életmódjával, negatív kapcsolataival. (Káros szerek használata, kriminális cselekmények elkövetése, szervezett prostitúció, stb.) Olyan erkölcsi egyensúly kialakítását eredményezi, amely alapot ad a társadalom normarendszerének elfogadására.

A nevelés ezen átmeneti rövid szakasza azonban nem képes az egész személyiséget teljes mértékben megváltoztatni, azonban megalapozza annak lehetőségét, hogy a magasabb szintű szocializáltsággal, a normák helyes követésével, az önálló életvezetés, a társadalmi beilleszkedés eredményesebbé váljon. Ennek elősegítéséhez az intézmény segíti az elbocsátásra váró és további tanulmányokat folytató fiatalok beiskolázását. Kérés esetén segítséget nyújt munkalehetőségek feltérképezésében. Szükség esetén a fiatal felnőtt számára utógondozói ellátást biztosít.

Intézményünkben egyre több gyermek rendelkezik „valamilyen” családi háttérrel.

Feladatunk minden gyermekünkénél a családdal, hozzátartozókkal való kapcsolatok rendezésének támogatása, ezáltal fiataljaink kapaszkodási vágyát, hovatartozását, esetenként jövőbeli életterének megoldását is elősegítjük. Törekszünk arra, hogy fiataljaink családtagjait megismerjük, felkutassuk és a lehetőségek birtokában családlátogatásokat is végezzünk. A nevelés eredményeként célunk, hogy minél több gyermekünk az elbocsátást követően visszasikerüljön saját családjába. Ez elsődleges feladata minden, a gyermekkel közvetlenül foglalkozó felnőttnek is.

Fiataljaink múltjának, előző kapcsolatainak, kötődéseinek pontos megismerése céljából, a személyiségükben beállt változásokról való tájékoztatás és perspektívájuk megvalósításának elősegítése érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk a gyámmal, gyámhivatalokkal és azon szakemberekkel, akik a bekerülést megelőző időszakból már jól ismerik a gyermeket, így a családgondozókkal, utógondozókkal, pártfogókkal.

A gyermekotthon a nevelésbe vett gyermeknek az ott történő elhelyezését szükségessé tevő ok megszűnéséig, de legfeljebb 2 évig biztosít speciális gyermekotthoni ellátást. Ettől eltérően az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság javaslatot tehet arra, hogy a gyermek teljes körű speciális ellátása a központi speciális gyermekotthonban haladja meg a 2 évet akkor, ha a

szakvélemény szerint terápiája nem fejeződött be, és személyiségállapota miatt nem alkalmas átlagos csoportban a többi gyermekkel való együttélésre.

A gyermekotthon vezetője, ha az elhelyezést az előírt 2 éven belül nem tartja már indokoltnak, javasolhatja a gyámhivatalnak a nevelésbe vett gyermek gondozási helyének megváltoztatását, amihez beszerzi az OGYSZB szakmai véleményét is.

Az elbocsátást megelőzően, nevelői vélemény és pszichológiai javaslat által az OGYSZB értesül az elbocsátandó fiatal magatartása, iskolai végzettsége, perspektívája és a közben kialakult, vagy rendeződött családi és egyéb kapcsolatairól. Továbbiakban az OGYSZB a szakmai véleményeinek birtokában a gyámhivatal határoz az új gondozási hely kijelöléséről. A gyermek új gondozási helyre történő szállításáról a gyám gondoskodik.

Az elbocsátott fiataljaink sorsát a velük való kapcsolattartással és az őket segítő szakemberek információja alapján igyekszünk nyomon kísérni.

Ha a nevelésbe vett gyermeknek a gyermekotthonban történő elhelyezése nagykorúvá válását követően indokolt esetben - tanulmányai befejezése érdekében – kérelmére, az intézmény biztosítja utógondozói ellátását.

Az utógondozás, utógondozói ellátás célja:

Elősegítse a gyermek és fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, illetve önálló életének megkezdését. Ez magában foglalja a családi környezetbe való visszailleszkedést, a lakókörnyezetbe való beilleszkedést, feltárja és egyben pótolja azokat a még hiányzó képességeket, amik később nélkülözhetetlenek lesznek az önálló életvitel különböző területein. Segítse továbbá a tanulmányok folytatását, a munkakeresést és az őt veszélyeztető körülmények elhárítását.

Utógondozói ellátást a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám vagy gyermekotthon javaslatának figyelembevételével - a gyámhatóság rendeli el, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnik meg.

Az ellátás feltételei:

- a fiatal a létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátás a gyámhatósági határozatban megállapított határidőig, de legfeljebb a fiatal 24. életévének betöltéséig, ha felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, legfeljebb a 25. életévének betöltéséig tart.

Az ellátásért fizetendő térítési díj:

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés db) alpontja alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyen kell biztosítani azon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, aki utógondozói ellátásban részesül. Az ellátásért a fenntartó által meghatározott térítési díjat kell fizetni.

Az utógondozást megszűnik, ha egyéb gyermekvédelmi intézkedést rendel el a gyámhatóság, vagy azt a fiatal felnőtt kéri, vagy az intézménnyel önhibájából legalább három hónapja nem működik együtt.

Az utógondozói ellátást meg kell szüntetni, ha a fiatal felnőtt

- utógondozói ellátásának jogosultsági feltételei már nem állnak fenn, vagy azt kéri,
- az intézmény munkatársaival, illetve az intézményben ellátott társaival szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít, a házirendet többször súlyosan megsérti,
- a tanulmányi vagy vizsgakötelezettségét önhibájából nem teljesíti,
- az ellátást, a döntést közlésétől számított 15 napon belül nem vette igénybe és ennek okáról önhibájából nem értesítette az intézményt,
- az ellátás igénybevételéről szóló megállapodásban foglaltakat súlyosan megszegi.

A fiatal felnőtt számára nyújtott szolgáltatásról a Gyvt. 53/A. § (3) bekezdése alapján megállapodást kell kötni. A megállapodás tervezete a szakmai program mellékletét képezi.

VII.

Szakmai együttműködés, jogvédelem.

1. Belső szakmai fórumok, továbbképzés

Az intézmény alaptevékenységéhez igazodóan a szakszemélyzet csoportonkénti létszámát, képesítési előírásait jogszabály határozza meg. Az újként alkalmazott dolgozók belső felkészítő

képzésen sajátítják el a speciális ellátással kapcsolatos elvárásokat, módszereket, gyakorlatokat, amelyben gyakorlott munkatársak segítik őket.

Az egyes szakmai feladatoknak megfelelően munkaközösségek működnek, így gondozói és nevelői munkaközösség szerveződik. A munkaközösségek havonta üléseznek, ahol a napi gyakorlati feladatokon túl módszertani kérdésekkel, esetelemzésekkel is foglalkoznak. A munkaközösségek életében tervszerűen pszichológusok is részt vesznek csapatépítő és kiegészítő tréningek vezetésével.

Az intézmény sajátos feladatából adódóan a különböző szakmai feladatokat ellátók együttműködése, egységes nevelési szemlélete nélkülözhetetlen. Ennek erősítését és az ellátottak értékelésének objektívabbá tételét biztosítja a havonta összeülő Pedagógiai Tanács, ahol a gondozottak fokozatba helyezésén túl aktuális kérdések, problémák megvitatására is sor kerül. Szükség esetén egy-egy problémahelyzet, vagy egy-egy gyermek állapotának rendezése érdekében esetmegbeszélő team összehívása is kezdeményezhető.

A szakmai munka hosszabb távú értékelése az iskolai félév és tanév lezárását követő Nevelőtestületi értekezleten történik.

A személyzet kötelező képzéseken való részvételét továbbképzési terv szerint biztosítja az intézmény, egyben folyamatos lehetőséget teremt arra, hogy szakmai előadásokon, konferenciákon részt vehessenek a munkatársak.

Az intézményben külső szupervízor által vezetett szupervízió is biztosított.

2. Külső kapcsolatok

A gyermekotthonban elhelyezett gondozottak teljes körű speciális ellátása, eredményes nevelése és oktatása érdekében az intézmény folyamatos kapcsolatot tart;

- Az ágazati minisztériummal
- a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal
- az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottsággal,
- az elhelyezett gondozottak ügyeinek intézése érdekében az ügyben jogszabályilag előírt személyekkel, szervekkel,
- a szakemberképzés elősegítése érdekében gyakorlati oktatás céljából felsőfokú oktatási intézményekkel,
- a központ fenntartásában működő társintézményekkel,

- a helyi oktatási- nevelési, egészségügyi és szociális intézményekkel, civil és egyházi szervezetekkel, hatóságokkal,
- nemzetközi szakmai kitekintés céljából, szakemberek tapasztalatcseréjével, gyermekek csereprogramjainak szervezésével, külföldi intézményekkel, szervezetekkel.

3. A személyes gondoskodást végző személyek jogi védelme

A központi speciális gyermekotthon pedagógus és pedagógiai munkát segítő munkakörben foglalkoztatott dolgozói, munkaköri feladatuk ellátása közben közfeladatot ellátó személynek minősülnek. Ilyen minőségben a Büntető Törvénykönyv fokozott büntetőjogi védelemben részesíti őket. Büntető eljárás esetén a gyermekotthon jogi képviselőt nyújthat a dolgozó védelmére.

Munkajogi kérdésekben úgy a munkavállalóra, mint a munkáltatóra vonatkozóan a Munka Törvénykönyve és a Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény előírásai az irányadók. Helyi szinten az érdekérvényesítést pontosítja a munkáltató és a munkavállalók érdekképviselői szerve között kötött megállapodás (Közalkalmazotti Szabályzat).

Zárszó

A Szakmai Program azokat a sajátos helyi eljárásokat, módszereket, eszközöket fogalmazza meg, amelyek biztosítják az elhelyezett súlyos beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek szükségleteihez igazodó terápiás folyamatban való kompenzáló - korrigáló - szocializációs nevelését, oktatását, képzését, eredményes speciális ellátását.

A gyermekotthon szakmai munkájáról, a szolgáltatások köréről honlapján tájékoztatja a tágabb társadalmi környezetet (www.esztgyo.hu). Az ellátást igénybe vevő és törvényes képviselője az ellátás tartalmáról elhelyezéskor kap tájékoztatást, míg a szülők, családtagok akár telefonos érdeklődésre vagy látogatás alkalmával ismerhetik meg az intézmény szolgáltatását, szabályait.

Záradék:

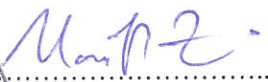
A szakmai programot szükség szerint kell felülvizsgálni, és - a jogszabályváltozások és az intézmény feladatrendszerének figyelembevételével - a szükséges átdolgozásokat el kell végezni. A költségvetési szerv nevében és címében bekövetkező módosítások a Magyar Államkincstár által 2025. július 17. napján, A-463-2/2025. okiratszámmal kiadott Alapító okiratban foglaltakon alapulnak.

A gyermekotthon szakmai programját a nevelőtestület megismerte és elfogadta.

A szakmai program a fenntartói jóváhagyást követő napon lép hatályba, mellyel egyidejűleg a Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola Zalaegerszeg, 2024. július 15. napján kelt és a fenntartó által 2024. augusztus 9. napján jóváhagyott Szakmai programja hatályát veszti.

Zalaegerszeg, 2025.08.08.

.....
Horváth Zoltán
mb.intézményvezető

.....
Orsós Rita
gyermekotthonvezető

Fenntartói jóváhagyás:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104. §-a alapján – fenntartói feladat- és jogkörömbé eljárva – a Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon (8900 Zalaegerszeg, Transzit utca 4.) I. számú szakmai egységének Szakmai Programját jóváhagyom.

Budapest, 2025. 09. 03.

.....
Sidlovics Ferenc
főosztályvezető

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Gyermekvédelmi Intézményirányítási Főosztály

**ZALAEGERSZEGI KÖZPONTI SPECIÁLIS
GYERMEKOTTHON**

II. SZÁMÚ SZAKMAI EGYSÉG

SZAKMAI PROGRAM

2025.

I.

A gyermekotthon feladata, a pedagógiai tevékenység sajátossága

A Zalaegerszegi Gyermekotthon a gyermekvédelmi feladatainak ellátásával kapcsolatos helyi gyakorlatot két szakmai egységre vonatkozóan külön Szakmai Programban határozza meg.

A Szakmai Programok azokat a szervezeti, tartalmi, módszertani kereteket fogalmazzák meg, amelyek alapján a gyermekotthonban a speciális pedagógiai tevékenység folyik.

A programhoz kapcsolódik a gyermekotthon éves munkaterve, amely évenként határozza meg az egységek konkrét feladatait.

Az intézmény központi speciális gyermekotthoni feladatokat lát el.

A speciális feladatot, az itt nevelkedő gyermekek és fiatalok sérült személyiségállapota és az ehhez rendelt pedagógiai munka sajátossága adja.

Gyermekotthonunkban fiúgyermekek nevelkednek, a férőhelyek száma 40 fő. A gyermekek elhelyezését, gondozását nevelését két szakmai egységben biztosítjuk.

A II-es számú szakmai egységben 16 fő fiúgyermek elhelyezését, gondozását, nevelését biztosítjuk.

Gyermekotthonunk alapfeladata, hogy a jogszabályban előírtak szerinti otthont nyújtó ellátás keretében speciális ellátást biztosít a gyámhatóság által nevelésbe vett azon 12. életévét - kivételesen indokolt esetben 10. életévét - betöltött súlyos pszichés, vagy súlyos disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szert használó, valamint a kettős szükségletű gyermekek számára, akiknek gondozási helyéül a gyámhatóság az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (a továbbiakban: OGYSZB) szakmai véleménye alapján a gyermekotthont jelölte meg.

A speciális ellátás keretében a gyermek állapotához, szükségleteihez igazodó terápiát nyújt azon gyermek számára aki:

- súlyos neurotikus, illetve pszichotikus állapota vagy,
- súlyos erőszakos cselekmények elkövetése (továbbiakban: disszociális) vagy,
- pszichoaktív szerek rendszeres használata vagy,
- szerzett immunhiányos tünetegyüttesben való megbetegedése vagy,
- kettős szükséglete miatt különleges szakértelmet igénylő terápiára szorul.

Alapfeladatunk továbbá a gyermekotthonunkban nagykorúvá vált fiatal felnőttek számára a gyámhatóság által elrendelt utógondozói ellátás biztosítása, valamint a gyámhatóság által elrendelt utógondozás biztosítása.

A gyermekotthon feladatkörébe tartozik a beutalt gyermek és fiataikorúakról való gondoskodás, szocializáció, reszocializáció, rehabilitáció és rehabilitáció, amelynek végső célja a társadalomba való sikeres beilleszkedésük segítése.

Az elhelyezett gondozottak súlyosan sérült személyiség állapota miatt további feladatunk a tanulói jogviszony biztosítása és a képességüknek megfelelő szakmaszerzések, munkaerőpiacra való felkészítésük elősegítése. A feladatot egyéni tanrendben, vagy külső köznevelési intézményekkel kötött együttműködési megállapodás keretében biztosítjuk. A tanulmányi feladatokban való felzárkóztatás, további felkészítés, valamint a pályaorientációs és szakmai előkészítő tevékenység a gyermekotthon foglalkoztató részlegének feladata, ahol nappali rendszerű iskolai foglalkoztatási rend szerint fejlesztő-felkészítő pedagógusok és munkaoktatók biztosítják a délelőtti foglalkoztatást.

Az előírt feladatnak megfelelően intézményünk fő pedagógiai egységei a szakmai egységek és a foglalkoztató részleg.

A három egység állandó, folyamatos kapcsolatban áll egymással, biztosítva a speciális pedagógiai eljárások, ráhatások állandóságát és folytonosságát, így lehetővé válik a gyorsabb ütemű személyiségfejlesztés.

Ebben az egységben a speciális pedagógiai tevékenység egyidejűleg

- az értelmi fogyatékos, mentális retardált, az ismeretbeli lemaradás következményeire hatóan kompenzáló,
- a fiatalok hibás viszonyulási és értékrendszerét, társas kapcsolataikat korrigáló,
- a társadalomba való beilleszkedést közvetlenül elősegítő szocializációs-, reszocializációs tartalmú nevelés.

A hármas funkciójú, összetett pedagógiai feladathoz rendeltük azokat az eljárásokat, módszereket, eszközöket, amelyek lehetővé teszik, hogy a nevelési folyamatok tartalma és rendszere tervszerűen és rugalmasan szolgálja a fejlesztési célokat, biztosítva a gyermek állapotához és szükségleteihez igazodó terápiás ráhatásokat.

II.

Az ellátás igénybevételének módja, a gyermekek befogadása

A gyermek védelme súlyosan sérült személyiségállapota, antiszociális magatartása miatt az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, ezért a törvény hatályánál fogva (Gyvt.31. §) az ellátás kötelező igénybevétele jogszabályban előírt beutalási rendben történik.

1. A beutalás rendje

Ha a gyám a nevelésbe vett gyermeknek központi speciális gyermekotthonban történő elhelyezését tartja indokoltnak, javaslatot tesz a gyámhivatalnak, a gyermek gondozási helyének megváltoztatására.

A gyámhivatal megkeresésére a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat a jogszabályban előírtaknak megfelelően beszerzi a szükséges szakmai véleményeket, (Vármegyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság, Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság).

Intézményünkbe a gyermek és fiatalok elhelyezése az OGYSZB szakvéleménye alapján, gyámhivatali határozattal történik. Az OGYSZB annak a nevelésbe vett gyermeknek az elhelyezését javasolhatja, aki olyan különleges szakértelmet igénylő terápiára szorul, amelyet lakóhelyén, gondozási helyén nem tudnak biztosítani a számára, illetve akinek kiemelése eddigi környezetéből - a saját érdekében - feltétlenül indokolt. Az OGYSZB a gyermek elhelyezésére vonatkozó javaslatáról és az elhelyezés javasolt időpontjáról értesíti a gyermekotthont.

Az OGYSZB szakmai véleménye birtokában a gyámhivatal a szakszolgálat által összehívott elhelyezési értekezlet javaslatának figyelembevételével határoz a gondozási hely megváltoztatásáról. Az elhelyezési értekezleten résztvevőket a jogszabály felsorolja, speciális ellátásra vonatkozó elhelyezés esetén előírja a gyermekjogi képviselő részvételét is.

A gyámhivatal gondozási helyet megváltoztató határozata jogerőre emelkedését követően, a gyám gondoskodik a gyermek intézményünkbe történő beszállításáról.

Az OGYSZB a gyermekotthon értesítése alapján nyilvántartást vezet a gyermekotthon üres férőhelyeiről. Amennyiben nincs üres férőhely, az OGYSZB felkéri a gyermekotthont, hogy az általa elhelyezni kívánt gyermeket vegye fel a várakozók nyilvántartásába és férőhely szabaddá válása esetén haladéktalanul tájékoztassa az illetékes gyámhivatalt.

2. A gyermekotthonba történő befogadás

A gyámhivatalnak a gondozási hely megváltoztatását elrendelő határozata alapján a gyermekvédelmi gyám gondoskodik a nevelésbe vett gyermeknek a központi speciális gyermekotthonba történő kíséréséről.

A gyermekvédelmi gyám egyidejűleg biztosítja a gyermekkel kapcsolatos legszükségesebb dokumentumok átadását, nevezetesen:

- Határozat gondozási hely megváltoztatásáról
- Nevelésbe vételi határozat
- Szakmai vélemények
- Egyéni elhelyezési terv másolata
- Egyéb pedagógiai és pszichológiai jellemzések
- Iskolai dokumentációk
- Egészségügyi dokumentációk

A gyermekotthonban a fiatal teljes körű speciális ellátásban részesül.

Az intézmény vezetője gyámi feladatokat nem lát el.

Az új gyermek az egészségügyi feladatokat ellátó szakszemélyzethez kerül, ahol elvégzik a szükséges szűrő, és elsősorban tájékozódó jellegű vizsgálatokat. Itt megtörténik a gyermek magasságának, testsúlyának felmérése, ezzel együtt bejegyzésre kerülnek a személyleírásra vonatkozó fontosabb adatok is.

Az egészségügyi dolgozó a befogadásról értesíti az intézmény orvosait, tájékoztatást ad a gyermek egészségügyi állapotáról.

Amennyiben a gyermeknél a vizsgálatok során egészségügyi probléma, vagy rendellenes magatartás merül fel, úgy a kezelés, gyógykezelés időszakában, illetve magatartásának rendezéséig a betegszobán tartózkodik.

A növendékügyekért felelős munkatársak a befogadott gyermeket nyilvántartásba veszik, személyi anyagát névvel és törzsszámmal ellátott egységcsomagba rendezik, amelyért felelősséggel tartoznak.

A betegszobán több napig tartózkodó gyermek szakszerű felügyeletét, a vele való foglalkozást a vezetők szervezik.

3. Csoportba helyezés

A gyermekről készült OGYSZB szakvélemény megállapításai alapján, a vezető tünet figyelembevételével történik a fiatal csoportba helyezése.

Az elhelyezésről, egyeztetést követően, a gyermekotthon vezető dönt, lebonyolításáról a szakmai vezetők és a kijelölt csoport nevelője gondoskodik.

A testvérek osztályfokuktól, életkoruktól és személyiségállapotuktól függetlenül kérhetik az azonos csoportba való elhelyezést.

Az előzetesen antiszociális cselekményeket együttesen elkövető fiatalok elhelyezése külön csoportokba indokolt.

A nevelési folyamat során pszichológusi javaslatra, vagy a gyermek indokolt kérelmére sor kerülhet a másik csoportba történő áthelyezésre, az eredményesebb személyiségfejlesztés érdekében.

A csoportba helyezést követően történik a gyermekek személyiségállapotának általánosabb megismerése, az orvosi vizsgálatok, a helyi pedagógiai-pszichológiai megfigyelések és tapasztalatok összegzése, majd az állapotához és szükségleteihez igazodó terápiás folyamat megtervezése.

III.

A nevelési rendszer megvalósítása a tevékenységi formákon keresztül

A gyermekotthon belső életének rendjét, a gyermek, fiatal felnőtt jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait a Házirend tartalmazza.

A gyermekek napi életének és feladataik végzésének rendjét a Napirend határozza meg.

A II. számú szakmai egység szervezete és pedagógiai tevékenysége

- férőhelyszám: 16 fő
- 4 csoport súlyos pszichés zavarokkal küzdők
- 5 csoport súlyos disszociális tünetekkel rendelkezők

A nevelési egységekben csoportonként 8 fő fiatal elhelyezésére van lehetőség. Az egyes csoportokban előírás szerint 6 fő szakember (2 fő nevelő, 1 fő gyermekvédelmi asszisztens, 3 fő gyermekfelügyelő) lát el nevelési-gondozási feladatokat.

A csoportban folyó pedagógiai tevékenység tartalma, a pedagógiai eredményesség az itt dolgozók közös feladata.

A csoportok munkája tervezett rend szerint történik. A szakmai véleményekben foglalt előzmények figyelembevétele és a bekerült gyermekek személyiségének pedagógiai, pszichológiai módszerekkel való helyi felmérése az egyéni fejlesztések kiindulópontja. Ezeknek megfelelően történik a fejlesztés irányának, a sérülés specifikus egyéni terápiáknak a megtervezése és folyamatos nyomon kísérése, ami az egyéni gondozási-nevelési tervben kerül dokumentálásra.

A közösséget alkotó tanulók személyiségállapotának, mentális képességeinek, szocializációs szintjének ismeretében a nevelő éves csoportmunkatervben fogalmazza meg azokat a programokat, tartalmakat, és a pszichológus által javasolt terápiákat, amelyek a gyermekek reszocializációjának, mint nevelési célnak a megvalósítását eredményezhetik. A napi tevékenységeket Heti tervben tervezi.

A pszichoterápiás szemlélet mentén kölcsönös összefüggési rendszerben áll a pszichoeducatív folyamatokat ösztönző nevelő-gyógyító miliő és a szakemberek hozzáértése. A működés alappillérei elsősorban a toleranciára, empátiára, a közösségi szellemre, a belátáson alapuló alkalmazkodásra és a felelősségvállalásra támaszkodnak.

Elsődleges terápiás programok

1. Súlyos, neurotikus, illetve pszichotikus zavar esetén

Interperszonális pszichoterápia (IPT) más emberekkel való interakciók során
felmerülő konfliktusok pszichoeducatív terápiája
Többdimenziós viselkedésterápia (szociáltréning, kompetenciatréning)
normastruktura fejlesztés, interakciós
zavarok/deficitok feltérképezése, oldása.

A sérülés specifikus egyéni terápiákon túl a növendékek a szakemberek segítségével bekapcsolódhatnak még a következő terápiás programokba:

Kreativitást fejlesztő praktikus terápiák:

kerámia, papírmunkák, gyöngyfüzés, rajzolás, festés,
batikolás, stb.

Színjátás, drámaterápiák:

az irodalom, a költészet, a színjátás gyógyító alkalmazása

Zeneterápia:

az ének, a zene aktív és passzív alkalmazása

Mozgásterápia:

torna, tánc, sport, hippoterápia, úszás

Játékterápia:

ügyességi játék, szerepjáték, logikai játék

Munkaterápia:

kertészeti tevékenység, parkgondozás, állatgondozás, háztartási és egyéb önkiszolgáló gyakorlati feladatok

Szabadidő terápiai felhasználása:

kirándulás, rekreációs terápiai, élménypedagógiai programok

Önkéntes munka: állatmenhely, elesettek megsegítése (fogyatékosok, idősek), egyéb helyi lehetőségek

A sérülés specifikus közösségi és egyéni terápiai programok nemcsak a személyiség eredményesebb rendeződését segítik elő, hanem az általános nevelési célok gyorsabb ütemű megvalósítását is előmozdítják.

Tervszerű nevelésünk eredményeként ki kell alakítanunk neveltjeink önkiszolgáló képességét, törekednünk kell a civilizált higiénés szokások elsajátítására és begyakoroltatására, hogy ez szokásrendszerként rögzüljön a gyermekben.

Ez a tevékenység az életkortól, a szoktatás tervszerűségétől és következetességétől, a gyermek állapotától és sok egyéb tényezőtől függően folyamatosan fejlődik az alapkészségektől, végső eredményként a teljes önellátásig.

Ez a sokfajta tevékenység a gyermekek személyi higiénéjén túl, a közvetlen környezet rendben tartásától, az intézeti élettér otthonossá tételéig nyúlik. Az önkiszolgáló munka a gyermek fizikai munkára nevelésének megalapozó fázisa, amely megalapozza a munkára nevelés magasabb kategóriáját.

A csoportszintű kötött foglalkozások nevelői órákat, csoportmegbeszéléseket, értékeléseket és ismeretterjesztő programokat tartalmaznak. Ezeken a foglalkozásokon olyan, neveltjeink csökkent absztrakciós képességéhez adekvát ismereteket nyújtunk, amelyek lehetővé teszik az eligazodást, a gyermekotthoni nevelés utáni életszakasz főbb kérdéseiben. Tartalmukban, jellegükben a foglalkozások elősegítik a személyiség helyes irányú fejlődését, általuk neveltjeinket normaelfogadó magatartásra kondicionáljuk, egyben pedagógiai és pszichológiai módszerekkel érzelmi, akarati jellemzőik általános megerősödését éadjuk el.

Gyermekeink előző életvitele, alacsony szocializációs szintje indokolja, hogy a csoportszintű kötött foglalkozások elsősorban az értelmi, erkölcsi, mentálhigiénés nevelést célozzák, segítsék az önálló, családi életre való felkészülést. Ezek a tevékenységek meghatározóan preventív szemléletűek, bűnmegelőzési célokat szolgálnak. A deviáns életformáktól való távolodással, az egyéni illetve társadalmi felelősség vállalás hangsúlyozásával, az erkölcsi alapok megerősítésével célunk az elkövetővé vagy áldozattá válás megelőzése.

A csoportokban történik egységes tanórai rend szerint a gyermekek iskolai munkára való felkészítése, ahol képességeik és egyéni adottságaik figyelembevételével biztosítjuk tantárgyi korrepetálásukat, segítjük ismereteik elmélyítését, alakítjuk ki az önálló tanulásra való készségeket és a tudás iránti igényüket. Ebben a folyamatban jelentős segítség intézeti könyvtárunk, amely biztosítja az iskolai és csoporton belüli tevékenységekhez a szükséges könyveket és folyóiratokat, egyéb információs anyagokat, segíti a gyermekek olvasóvá nevelését. A könyvtár lemezhallgatással, diafilmvetítéssel, klasszikus és ismeretterjesztő videofilmek kölcsönzésével, számítógépes játékprogramokkal és külső kulturális programok szervezésével járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez.

Az erkölcsi nevelés - a fiatalok személyiség állapotához, normakövető magatartásához igazodva - ismertetnyújtást, tevékenykedtetést és folyamatos értékelést - korrekciót - is magába foglal.

A mentálhigiénés tartalmú foglalkozások keretében - ismerve fiataljaink előző életvitelét - elsősorban az egészségtelen életmód; káros szenvedélyek, helytelen szexuális viselkedés, stb. ártértékelésére kerül sor. A foglalkozások életszerűbb megközelítéséhez számos szemléltető eszköz, audiovizuális anyag áll rendelkezésre és külső meghívott szakemberek közreműködése is biztosítható.

A családi életre nevelő program a csoportközösségekben igazi, a gyakorlati életbe ágyazott tartalommal bír. Minden közösség saját konyhával, ebédlővel rendelkezik, így a háztartásvezetési alapismeretek elsajátítására minimális keretek között lehetőséget biztosítunk. A háztartási ismeretek köre kertgazdálkodással is kiegészülhet.

A háztartási feladatok gyakorlása a csoportközösségek életét bensőségebbé, otthonosabbá teszi, egyben az új ismeretek megszerzése a gyermekeket új sikerélményekhez juttatja. E tevékenységek által a közösségek önállóbbak, aktívabbak, belső szervezettségük magasabb

szintre jut, egyben rugalmasabban, az otthon egészétől függetlenül is szervezhetik napi életüket, külső programjaikat.

A családi életre nevelés programjában hangsúlyos feladatot kap a családi életben belüli szerepek ismertetése, a gyermekgondozással, neveléssel kapcsolatos felvilágosítás, a család, mint kisebb közösség elhelyezkedésének a társadalomba való beilleszkedésének ismertetése. Családi minták bemutatása, helyes életvezetési stratégiák megtanítása.

A nevelési folyamat fontos eleme a fiatalok rendszeres értékelése, amely csoportszinten hetente történik. Az értékeléseken, a gyermek egyéni és a csoportközösség általános magatartásának, mindennapi tevékenységének elemzése történik az önértékeléstől a társak értékelésén keresztül a nevelő általi megerősítésig, vagy bírálatig. Az értékelések a közösség fejlődésével egyre demokratikusabb, problémamegoldóbb légkörben folynak, céljuk a gyermekek reális önértékeléshez való hozzásegítése.

Az eredményes személyiségfejlesztést segíti a szabadidő szervezett eltöltésének biztosítása, az itt végzett tevékenység. Ennek szervezésénél elsőrendű, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, önkéntes legyen, pozitív élményeket nyújtson és az elért eredmény nyilvánosság előtt is megjelenjen. A szabadidős tevékenységek szervezésénél nélkülözhetetlen, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak a mindenkori igényekhez, legyenek változatosak, tervszerűek és folyamatosan működjenek.

Gyermekeink számára nagyon fontos a siker, az elismerés. Magatartásuk alakulása miatt a bekerülést megelőzően ezek fokozatosan háttérbe szorultak, feladatokat nem kaptak, sok kudarcot éltek meg. Számunkra is fontos az eredmény, mert a társadalom hagyományos pejoratív szemléletét, a megbélyegzést csak bizonyítással, az általuk produkált teljesítménnyel lehet megváltoztatni.

A szervezett szabadidős programok szakköri tevékenységek által valósulnak meg.

A szakkörök funkciója a gyermekek szabadidejének kulturált megszervezésén túl, a belső és külső rendezvényeken, versenyeken való megjelenés mellett a növendékek tehetségének kibontakoztatása, és sikerélmények biztosítása. A szakkörök változatosak legyenek, biztosítsanak sokrétű programot, igazodjanak a résztvevők egyéni érdeklődéséhez, adottságaihoz, ezáltal a terápiás folyamatban segítik a különböző képességek, készségek kialakulását, fejlesztik a tartalmas szabadidő eltöltésre való igényt, az egészséges életvitel megalapozását. A szakkörök éves munkatervük szerint működnek, a munkatervet a szakkörvezetők állítják össze.

IV.

Magatartásformálást segítő motivációs rendszer - értékelés

A gyermekotthonban nevelkedő fiatalok személyiségzavarának vezető tünete a kialakulatlan, vagy negatív érték- és normarendszer. A reszocializáció elsődleges feladata tehát egy új, társadalmilag elfogadott értékorientáció kialakítása, régi disszociális - antiszociális normarendszerük leépítése.

A gyermekek magatartásának formálásához, ösztönzéséhez számos motivációs lehetőség adódik a pedagógiai folyamatban. Elsődleges ezek közül a pedagógus, a gyermekkel foglalkozó felnőtt személyisége, aki pozitív érzelmi kapcsolat által jelentős motiváló erő.

1. Jutalmazás, büntetés

Nevelőmunkánk során fiataljaink magatartását, tanulmányi és önkiszolgáló munkáját és egyéb tevékenységét folyamatosan értékeljük, a kívánt normák betartását a pozitív megerősítés eszközeivel érjük el. Olyan nevelési gyakorlatot alkalmazunk, amelynek során a gyermekek minden helyes megnyilvánulását elismerjük, minden helytelen cselekvését pedig a megfelelő mértékben az emberi és gyermeki jogok betartása mellett elmarasztaljuk.

A pedagógiai eljárások pontos összehangolása érdekében fontos a gyermekeket közvetlenül nevelők nagyobb gyermekismeretéből származó felelősség és a szükséges szakmai, vezetői kontroll érvényesülése.

A jutalmazás - büntetés gyakorlati megvalósításában elengedhetetlen annak egységes értelmezése.

Az általános pedagógiai módszerek köréből alkalmazott szóbeli és írásbeli elismerés, vagy elmarasztalás mellett (tanári, csoportnevelői, gyermekotthon vezetői dicséret, figyelmeztetés, megrovás stb.) intézményünkben a speciális feladatok miatt a neveltek személyiségállapotához, szükségleteihez igazodó speciális gyakorlat kialakítása vált indokoltá. Ennek megfelelően a jutalmazási lehetőségek kiszélesítése a domináns, a bármely tevékenységekben elért eredmények a tanuló számára motiváló erejű jutalmazásával.

A csoport és osztályértékelések alkalmával a jól teljesítő gyermekek szóbeli dicséretben részesülnek. Jutalom lehet a külső szórakoztató programokon, kirándulásokon színház, mozi előadásokon és egyéb, érdeklődésre számot tartó rendezvényen való részvétel is.

A folyamatos jó teljesítmény, a közösségi életben való aktív részvétel elismerése a félévi és év végi otthongyűlés keretében történik, ahol gyermekotthon vezetői dicséretben, pénz- és tárgyjutalomban részesülhetnek a tanulók.

A büntetési gyakorlat, a kiszámítható jutalmak és egyéb kedvezmények megvonásával érvényesül.

2. A fokozatos nevelési rendszer felépítése

Tanulóink súlyos személyiségállapota és magatartása miatt, védelmük és fejlesztésük érdekében alkalmazzuk gyermekotthonunkban a fokozatos nevelési rendszert, amely e speciális pedagógiai folyamatban egységes keretet nyújt a gyermek állapotának rendszeres értékeléséhez, fejlődésének méréséhez és a jutalmazási-büntetési gyakorlat hatékonyságának elemzéséhez is.

A rendszer lényege, hogy a folyamatos értékelések által neveltjeink szocializációs fokozatokba kerülnek besorolásra, így normakövető magatartásuk alapján egy olyan fejlesztési utat járnak végig, melynek minden egyes szakasza magasabb szintű szocializációt feltételez. Mindez kis lépésekben, egymásra épülő követelményrendszer alapján történik.

A magasabb fokozat nagyobb megbízhatóságot, és több önállóságot feltételez a gyermekről, ezért több bizalmat, kedvezményt és nagyobb mozgásteret nyújt számára.

Három szocializációs fokozat funkcionál gyermekotthonunkban, amely az alábbiak alapján valósul meg:

- 1) belépő (ismerkedő) fokozat
- 1/a kezdő fokozat
- 2) alapozó fokozat
- 3) haladó fokozat
- 3/a önálló fokozat

A magasabb fokozatba történő előrelépés a fiatal egyéni fejlődésétől, norma elsajátító folyamatának ütemétől függ. A fejlettebb fokozatba került fiataalt, ha nem felel meg a magasabb

követelménynek (visszaesik, súlyos vétséget követ el,) visszahelyezzük a megelőző, kisebb, vagy alacsonyabb kedvezményekkel rendelkező szintre, amíg fejlődése nem teszi lehetővé az újabb próbálkozást. A rendszer a gyermek saját felelősségét is bevonja abba, hogy szorosan teljesítményhez köti intézeti életének minőségét és annak valamennyi meghatározóját.

Ezzel az eljárási móddal a társadalmi rehabilitáció folyamatát igyekszünk leképezni, megmutatva fiataljainknak, hogy követelmények teljesítésén keresztül vezet útjuk a deviáns életmód okozta hátránytól az önállósodás felé.

A gyermekek külvilágtól való elszigetelése nélkül, védelmükben, a fokozatosság biztosítja a pedagógiai folyamatban való megtartást. Nem óhajtja elszegényíteni a gyermekek életterét, kiakarja küszöbölni a hospitalizálódást és az önálló cselekvésre való képtelenséget, a bekerülés pillanatától segítséget nyújt a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez. A fokozatosság elve nem terheli, nehezíti meg a fiatalok beilleszkedését otthonunkba, így következetesen haladva, a gyermek fejlődési ütemét figyelembe véve tudjuk nyomon követni haladásukat.

A gyermek személyiségállapotát ismerve, csak ez által biztosítható számára az ártalmas környezeti hatások, egészségére káros szerek, a fizikai, szexuális, lelki erőszakkal szembeni védelem.

A fokozatosság teljes struktúrájában a fő hangsúly a fiatalok tervszerű fejlesztése, hatékony személyiségformálása.

Ennek intézményi szintű egységes megvalósításához fokozatoknak megfelelő követelmények kerültek meghatározásra. A követelményrendszer segíti az egységesebb pedagógiai munkát, azonban a pedagógus felelősségét hangsúlyozza abban, hogy az elvárásokat mindenkor a gyermek életkorához, aktuális személyiségállapotához igazodva, a gyermek számára elfogadható és teljesíthető, egyértelmű és határozott módon közvetítse.

A szocializációs fokozatokban való „mozgás” kettő hetente a csoportszintű és osztályszintű értékeléseket követően a Pedagógiai Tanács (vezetők, csoportnevelők, felkészítő pedagógusok, pszichológusok, növendékügyi iroda dolgozói) döntésével érvényesül.

A csoporton belüli szocializációs szintek struktúrája

A szocializációs fokozatok rendszere csoporton belül valósul meg, így a magasabb fokozatban élő gyermekek pozitív példáján, valamint az alacsonyabb fokozatban lévő kötöttebb életforma

közötti különbségek jól körvonalazzák a lehetőségeket, ami további motiváló erőként jelenik meg.

A közösség legfontosabb ismérve az előttük álló, mindenki munkáját egyesítő közös cél, amelynek elérése erőfeszítést, küzdést kíván és kiváltja a megvalósítás vágyát. A közösség fejlődése, nevelő hatása szempontjából legfontosabb a tisztán látható, jól megértett, vonzó távlat kitűzése és elérésének igénye. Ilyen távlat lehet a csoporton belüli mind magasabb fokozat elérése, a társadalmi adaptáció folyamatos elősegítése. A rendszerben a motivációs lehetőségek szélesednek, gyarapodnak, fokozatosan csökken a felügyelet érzete. Kialakul egy aktív mag a csoportban, melyre a feladatok megvalósítása során támaszkodhatunk. A pozitív példa: a jogok kiteljesülése csoporton belül marad, és ez perspektívát ad a csoportba kerülő új gyermeknek.

E közösségi rendszerben a nevelési folyamat az egyéni fejlesztésen keresztül kell, hogy megvalósuljon.

A személyiség fejlesztésére irányuló pedagógiai tevékenységünk lényege, hogy neveltjeinket normaelfogadó magatartásra kondicionáljuk, egyben pszichológiai, speciális pedagógiai módszerekkel érzelmi-akaratú életük általános megerősödését éadjuk el. Ebben a speciális pedagógiai folyamatban a gyermekek fejlesztéséhez nagyfokú tudatosságra és tervszerűsége és következetességre van szükség. A folyamatban a szubjektív oldalt a gyermekek megismerése, egyéni sajátosságainak, szokásainak ismerete jelenti, amelyhez a pedagógus közvetlen, célzott megfigyelés útján jut hozzá.

A gyermekek szakszerű megismerését a szakmai vélemények és az intézményben elvégzett aktuális pszichológiai állapotfelmérés segíti az egyéni fejlesztések, terápiás lehetőségek irányvonalának meghatározásával. A gyermekek tehát a bekerüléstől az elbocsátásig több fokozatot bejárhatnak magatartásuk fejlődése, a normaelsajátítási folyamat üteme, szociális érettségük szerint.

A csoporton belüli fokozatos nevelési rendszer működése

1) Belépő (ismerkedő) fokozat

A befogadott gyermek legalább 1 hónap időtartamig a Pedagógiai Tanács döntéséig tekinthető belépő fokozatúnak.

A csoportba helyezés pillanatától olyan érzelmi légkört kell kialakítani, ahol a gyermek feltételek nélküli elfogadása, az előítéletektől való teljes mentesség, a tolerancia eredményeként kölcsönös bizalom alakulhat ki.

Fő feladat a fiatal személyiségének megismerése. Segítenünk kell abban, hogy a közösségbe jól beilleszkedjen, nevelőivel és társaival megfelelő kapcsolatot teremthessen. Nevelői ez idő alatt ismerik meg a gyermek múltját, rendezik kapcsolattartásait, vázolják jövőbeli lehetőségeit.

A belépő fokozat feladata az intézményi Házirend, magatartási szabályok megismerése, elsajátítása.

Meg kell ismertetni a gyermeket mindazzal, amit számára a gyermekotthoni nevelés jelent; biztosítani kell, hogy megtanulja az önellátás, az önkiszolgálás legszükségesebb ismereteit; teljesítse a nevelői utasításokat és kialakuljon a tanuláshoz és egyéb napi tevékenységekhez való munkavégzési képessége.

Ez a feltétlen követelmények időszaka, a direkt nevelői eljárások a meghatározóak, a növendékek napirendjét, foglalkoztatásuknak szinte teljes terjedelmét nevelőik határozzák meg. A tevékenységet naponta értékelni kell.

A fokozatnak megfelelő követelmények teljesítése alapján a fiatal kezdő (1,1/a), alapozó (2), vagy haladó (3,3/a) fokozatba kerül.

1/a) Kezdő fokozat

Kezdő fokozatba kerül az a gyermek, aki az alapkövetelményeket nem tartja be, vagy súlyos fegyelmi vétségek miatt magasabb fokozatból kerül visszaminősítésre.

A kezdő fokozatúak számára az alapkövetelmények teljesítése az elvárás a további áthelyezéshez. Időtartama kettő hét vagy egy hónap, továbblépési lehetősége az alapozó fokozat.

A kezdő fokozatú gyermekek kötöttebb napirend szerint, állandó nevelői irányítás mellett végzik tevékenységüket, amelyet naponta ellenőrizni, értékelni kell.

Csoportfelelősi tisztségre nem választhatók, jutalomjellegű intézeten kívüli programon nem vehetnek részt.

Eltávozás csak különösen indokolt esetben, felügyelet mellett engedélyezhető.

2.) Alapozó fokozat

Alapozó fokozatba kerül az a fiatal, aki az egy hónap beilleszkedési időszakban az elvárásoknak jól megfelel, vagy az a haladó fokozatú, vagy önálló fokozatú gyermek, akinek magatartásában, tanulmányi munkájában, önkiszolgáló tevékenységében visszaesés következett be.

Az alapozó fokozat feladata az alapkövetelményeknek megfelelő normarendszer megszilárdítása, bővítése. Itt a direkt eljárások dominanciája mellett, már az indirekt módszerek alkalmazása is jellemző.

A gyermeket képessé kell tenni arra, hogy szabadidejének azt a részét, amelyben nincs közösen szervezett program, hasznosan töltse el.

A gyermekotthoni foglalkozások számára még kötelező jellegűek. Ezek mellett, érdeklődési körének megfelelő egyéb tevékenységekbe is bekapcsolódhat.

Ha a csoport érdekképviselője másképp nem biztosítható, abban az esetben az alapozó fokozatú is tisztségviselőnek választható.

Az alapozó fokozatú gyermek nevelői felügyelettel, rendszeresen részt vehet városi programokon. Iskolai szünidőben csak indokolt esetben engedélyezhető számára szabadság. Eltávozásra kísérettel utazhat.

3.) Haladó fokozat

Haladó fokozatba a részleges önállósághoz szükséges alapvető szociális fejlettségi szintet elért gyermeket lehet áthelyezni a belépő-, és az alapozó- fokozatból.

E fokozat alapvető feladata a már kialakított normarendszer további megszilárdítása, gyengülő kontroll melletti alkalmazása, a fiatalok felelősségérzetének és viselkedés szabályozó funkciójának fejlesztése.

A haladó fokozatban a direkt és az indirekt pedagógiai módszereket megfelelő arányban kell alkalmazni, törekedve az indirekt eljárások túlsúlyára.

A haladó fokozatban lévő fiatalnak képessé kell válnia arra, hogy a mindennapi életvitelhez szükséges tevékenységeket egyre inkább felügyelet nélkül, önellenőrzéssel végezze.

A haladó fokozatú gyermek a felelősi rendszer aktív résztvevője.

Lehetőséget kaphat a haladó szociális fokban lévő fiatal, az intézményen kívüli kulturált viselkedés gyakorlására, a szabályok és normák betartására, egy őt segítő önálló fokozatban lévő fiatal támogatásával. Ennek értelmében az intézetet önálló fokozatú társával, vagy családtagjaival egyéni kimenő céljából elhagyhatja.

A külső mozgáshoz kimenőengedélyt kapnak, amelyre az engedélyező a távollét helyét, idejét és célját bejegyzí. Az egyéni kimenőn történt eseményeket, visszaérkezését követően megbeszéli nevelőjével.

Ebben a fokozatban a gyermekeknek olyan ismeretekkel és készségekkel kell rendelkezniük, melynek birtokában cselekedeteikért, tetteikért, támogatással már felelősséget tudnak vállalni.

A követelmények teljesítése esetén a haladó fokozatú gyermek családtagjaival egyéni kimenőt kaphat. Az iskolai szünidőben egyedül (életkorát figyelembe véve) szabadságra utazhat.

Amennyiben a haladó fokozat követelményeinek nem felel meg, vagy súlyos vétséget követ el, visszaminősíthető alapozó-, vagy kezdő fokozatba.

3/a) Önálló fokozat

Önálló fokozatba reális önértékeléssel bíró, a részleges önállósághoz szükséges szociális érettséggel rendelkező növendéket lehet helyezni a haladó fokozatból.

Az önálló fokozat alapvető feladata a már kialakult normarendszer további megszilárdítása, a fiatalok felelősségérzetének és viselkedés szabályzó funkciójának erősítése.

A gyermekek az intézet egész területén, udvaron, parkban, stb. felügyelet nélkül önállóan közlekedhetnek. Az intézetet feladatvégzés, pl. vásárlás, postai ügyintézés, vallásgyakorlás, stb. céljából, vagy egyéni kimenőjük alkalmával elhagyhatják. Az önálló külső mozgáshoz kimenőengedélyt kapnak, amelyre az engedélyező a távollét időtartamát bejegyzí. A gyermekek egyéni kimenőjéhez nevelőjük programot javasolhat, amelyet visszaérkezésük után megbeszélnek.

A foglalkozások egy része számukra választható. Önállóan is szervezhetnek maguknak programot, szabadidejüket közvetett felügyelettel is eltölthetik. Az önálló fokozatba tartozó gyermeket gyakori, bizalomjellegű feladatokkal lehet megbízni. A felelősi rendszer működtetésében aktív résztvevők.

Ebben a fokozatban a gyermekeknek olyan ismeretekkel és készségekkel kell rendelkezniük, melynek birtokában cselekedeteikért, tetteikért felelősséget tudnak tanúsítani. A követelmények teljesítése esetén az önálló fokozatú fiatal a lehetőségek birtokában hétvégi eltávozásra, iskolai szünidőben szabadságra utazhat. Látogatások alkalmával családtagjain kívül más személyekkel is egyéni kimenőre mehet.

Amennyiben az önálló fokozat követelményeinek nem felel meg, vagy súlyos fegyelmi vétséget követ el, visszaminősíthető alacsonyabb fokozatba.

3. Engedély nélküli eltávozás

Az intézményben elhelyezett gyermekek sérült személyiségállapota, a beutalás „kényszerjellege” miatt törekedni kell az engedély nélküli eltávozások megelőzésére. Ehhez a belső szabályok egységes tartása, az állandó információcsere elengedhetetlen. Engedély nélküli eltávozás előfordulásakor a gyermekotthon vezetőjével, vagy az ügyeletes vezetővel egyeztetve történik a gyermek felkutatása. A 14 éven aluli gyermekkorú fiatal esetén haladéktalanul, egyébiránt 24 órán belül a fiatal országos körözését kell kezdeményezni a helyi rendőri szerveknél. A gyermek személyiségalakulásának, kapcsolatainak pontosabb ismerete miatt a felkutatásban a csoportban dolgozók felelőssége hangsúlyos. A gyermek felkutatása esetén a gyermekotthon gondoskodik a fiatal azonnali visszaszállításáról. Az engedély nélküli eltávozást követően a fiatalt a körülményekről meg kell hallgatni, jegyzőkönyvet kell készíteni az elhangzottakról, amelyet az érintett gyermekvédelemi gyám irányába is eljuttatni szükséges. Ezen belül fel kell tárni a szökés körülményeit, okát, a közben történeteket, ami jegyzőkönyvben kerül rögzítésre.

4. Személyes szabadság korlátozása, nevelési felügyelet

Ha az elhelyezett gyermek egészségi, vagy pszichés állapota következtében saját, vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít, és ezt csak teljes körű ellátásának azonnali, zárt körülmények közötti felügyeletével hárítható el, a gyermekotthon vezetője a gyermeket személyes szabadságában korlátozhatja.

A korlátozás keretében a gyermek a központi speciális gyermekotthon területét nem hagyhatja el, illetve köteles a gyermekotthon vezetője által kijelölt helyiségekben tartózkodni. A korlátozás a 48 órát nem haladhatja meg.

Amennyiben a személyes szabadság korlátozása során a központi speciális gyermekotthon vezetője a nevelésbe vett gyermek tartózkodási helyeként a biztonsági elkülönítőt jelöli ki, a korlátozás elrendelésével egyidejűleg intézkedni kell a gyermek haladéktalan orvosi vizsgálatáról. A biztonsági elkülönítőben való tartózkodás az orvos által szükségesnek tartott ideig, de legfeljebb 24 óráig tarthat. Az intézkedésről, mint rendkívüli eseményről jelentést tesz a fenttartó felé. Amennyiben a nevelésbe vett gyermek magatartása ezt követően sem rendeződik, kezelését fekvőbeteg ellátó intézményben kell folytatni.

A személyes szabadság korlátozásának elrendeléséről, valamint annak okáról a gyermekotthon vezetője haladéktalanul tájékoztatja a gyermeket és legkésőbb 36 órán belül értesíti a gyermekjogi képviselőt, a gyermek törvényes képviselőjét, az illetékes gyámhivatalt, valamint a Vármegyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottságot.

Amennyiben a személyes szabadság korlátozása 48 órát meghaladóan is indokolt, a gyermekotthon vezetője kezdeményezi a nevelési felügyelet elrendelését. Erről tájékoztatja a fentebb megnevezett szerveket és az érintett fiataalt. A nevelési felügyelet időtartama a 2 hónapot nem haladhatja meg, elrendelése gyámhivatali jogkör.

A személyes szabadság korlátozásának eljárásrendjét belső szabályzat fogalmazza meg.

V.

Felelősi rendszer, a tanulók érdekvédelme

1. Felelősi rendszer

A felelősi rendszer a csoportélet szervezésének egyik eszköze.

Célja, hogy elősegítse a gyermekek szocializációját, egyben alkalmassá tegye őket a különböző csoportszíntereken való együttműködésre.

Ennek során a gyermeknek alkalmazkodnia kell felnőtthöz, társakhoz, normákhoz, szabályokhoz, feladatok elvégzésére kell képesnek lennie.

Módja van az alá- és fölérendelt szerepek, helyzetek gyakorlására.

Gyermekotthonunkban a csoportok az ott dolgozó felnőttek és a közösség döntése alapján alakítják ki saját felelősi rendszerüket. (Csoportfelelős, tisztaságfelelős, lecke-felelős, tanulópárok, stb.)

A felelősi rendszer az egyes csoportokban sajátos, a többi csoport közösségétől eltérő lehet.

A foglalkoztató részlegben az osztályfelelős pedagógus és az osztály tagjainak együttes megállapodásával szerveződik a felelősi rendszer. A hetesi rend minden osztályfokban egységesen működik, másfajta felelősi tisztségekről az osztályközösség dönt.

2. Gyermekönkormányzat

Minden embernek joga van a közösségi életben való részvételre: az önérvényesítés, érdekérvényesítés és az önszerveződés. Hogy ezekkel a jogokkal élni legyen képes, biztosítani kell számára az intézményes nevelés során az erre való felkészülés lehetőségét. Ezt a célt szolgálja intézményünkben a gyermekönkormányzat.

Az érdekérvényesítésben, a gyermeki jogok és kötelezettségek érvényre juttatásában jól működő gyermekönkormányzat a gyermekotthon vezetőinek és pedagógusainak is érdeke. A pedagógiai munka támasza, a közösségi élet szervezésének motorja lehet, ha a vezetés és a gyermekönkormányzat között megfelelő a kapcsolat.

A gyermekönkormányzat az intézmény része, tevékenységének szervesen be kell épülnie a gyermekotthon munkarendjébe.

A gyermekönkormányzat véleményt nyilváníthat a gyermekotthon vezetőjénél a gyermekotthon működésével és a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben, amit a vezetőnek figyelembe kell venni.

Intézményünkben a gyermekönkormányzat munkáját ezzel a feladattal megbízott gyermekvédelmi szakember segíti, aki segítséget nyújt az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának jogszerű kidolgozásához, szervezi és irányítja a választásokat, koordináló szerepet lát el a gyermekönkormányzat és a gyermekotthon vezetője között. Feladata ezen túlmenően, hogy az érdekképviselési feladatok segítése mellett a gyermekönkormányzat tagjait mozgósítsa, feladatokkal bízza meg, az intézményi kulturális és sportélet, szabadidős tevékenységek szervezésében és lebonyolításában.

Gyermekotthonunkban a gyermekönkormányzat tisztségviselői megválasztása minden év őszén történik. Amennyiben a gyermekönkormányzati tisztségviselő lemond, visszahívására kerül sor, nagykorúsága miatt távozik, vagy 30 napot meghaladóan szökésben van, úgy helyette másik tisztségviselőt kell választani.

A tisztségviselők száma a gyermekek létszámától függően 5- 6 fő, minden csoportközösséget igény szerint 1-2 fő képvisel. Valamennyi gyermek képviselőjében az a gyermekönkormányzat járhat el, amelyiket a gyermekek több mint 50 %-a választott meg. A gyermekönkormányzat tisztségviselői maguk közül elnököt választanak, az elnökhelyettest az elnök választja ki. A gyermekönkormányzat havonta ülésezik, ahol egyeztetik véleményüket a felvetődő kérdésekről, problémákról és azok megoldásának módjáról.

3.Érdekképviselői fórum

A gyermekek érdekvédelmének törvényileg szabályozott fóruma az érdekképviselői fórum (Gyvt. V. fejezet 35. § - 36. §). A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermekönkormányzat, valamint a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek írásban panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az érdekképviselői fórumnál:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- a 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum köteles a panaszt kivizsgálni, és 15 napon belül intézkedni, tájékoztatást adni. Ha ez nem történik meg, vagy a megtett intézkedéssel nem ért egyet, úgy a panaszt indítványozó vagy az érdekképviselői fórum az intézmény fenntartójához, vagy az illetékes gyermekjogi képviselőhöz fordulhat jogorvoslatért.

Az érdekképviselői fórum tagjai:

- A gyermekönkormányzat képviselői: szakmai egységenként 1-1 fő
- Az ellátásban részesülő gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt képviselője
- Az intézmény dolgozóinak képviselője
- Az intézményt fenntartó képviselője

Az érdekképviselési fórum feladata:

- Az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben.
- Javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.
- Megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat, és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt.
- Intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél
- Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál

4. Gyermekjogi képviselő

A gyermeki jogok minél szélesebb körű érvényesülésének érdekében a gyermekotthon gondoskodik arról, hogy az elhelyezett gyermekek számára megismerhető legyen a gyermekjogi képviselő neve, telefonszáma, valamint fogadóóráinak helye és időpontja.

Az intézmény a gyermekjogi képviselő részére biztosítja;

- annak látogatása során az intézmény területén belül a gyermekek számára könnyen hozzáférhető és négy szemközti beszélgetés lefolytatására alkalmas megfelelő helyiséget
- a helyszínen való tájékozódás és az iratokba való betekintés lehetőségét
- az érdekképviselési fórum ülésének időpontjáról való tudomásszerzést

A gyermekjogi képviselő által írásban tett észrevételekre, megkeresésekre a gyermekotthon vezetője 15 napon belül válaszol, illetőleg megtett intézkedéseiről a gyermekjogi képviselőt értesíti.

VI.

Társadalmi adaptáció, elbocsátás, utógondozás

A gyermekotthonba való felvétel pillanatától az elbocsátásig minden tevékenység alapvetően a társadalomba történő eredményes visszahelyezésnek van alárendelve.

Már a befogadó eljárás során a gyermekekkel együtt meg kell keresni, fel kell tárni a magatartási hiányosságok, viselkedéstorzulások mögött álló okokat, amelyek alapján a korrekciós személyiségfejlesztés megtervezhető.

A gyermekotthoni nevelés ideje alatt a fiatalok olyan értelmi, érzelmi és jellembeli átalakuláson mennek keresztül, amelynek alapján a gyermekotthoni nevelést átmeneti formának tekintjük, a magasabb alkalmazkodási forma felé.

Ez a nevelési szakasz szembe állítja a gyermekeket a korábbi életmódjával, negatív kapcsolataival. (Káros szerek használata, kriminális cselekmények elkövetése, szervezett prostitúció, stb.) Olyan erkölcsi egyensúly kialakítását eredményezi, amely alapot ad a társadalom normarendszerének elfogadására.

A nevelés ezen átmeneti rövid szakasza azonban nem képes az egész személyiséget teljes mértékben megváltoztatni, azonban megalapozza annak lehetőségét, hogy a magasabb szintű szocializáltsággal, a normák helyes követésével, az önálló életvezetés, a társadalmi beilleszkedés eredményesebbé váljon. Ennek elősegítéséhez az intézmény segíti az elbocsátásra váró és további tanulmányokat folytató fiatalok beiskolázását. Kérés esetén segítséget nyújt munkalehetőségek feltérképezésében. Szükség esetén a fiatal felnőtt számára utógondozói ellátást biztosít.

Intézményünkben egyre több gyermek rendelkezik „valamilyen” családi háttérrel.

Feladatunk minden gyermekünkénél a családdal, hozzátartozókkal való kapcsolatok rendezésének támogatása, ezáltal fiataljaink kapaszkodási vágyát, hovatartozását, esetenként jövőbeli életterének megoldását is elősegítjük. Törekszünk arra, hogy fiataljaink családtagjait megismerjük, felkutassuk és a lehetőségek birtokában családlátogatásokat is végezzünk. A nevelés eredményeként célunk, hogy minél több gyermekünk az elbocsátást követően visszasikerüljön saját családjába. Ez elsődleges feladata minden, a gyermekkel közvetlenül foglalkozó felnőttnek is.

Fiataljaink múltjának, előző kapcsolatainak, kötődéseinek pontos megismerése céljából, a személyiségükben beállt változásokról való tájékoztatás és perspektívájuk megvalósításának elősegítése érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk a gyámmal, gyámhivatalokkal és azon szakemberekkel, akik a bekerülést megelőző időszakból már jól ismerik a gyermeket, így a családgondozókkal, utógondozókkal, pártfogókkal.

A gyermekotthon a nevelésbe vett gyermeknek az ott történő elhelyezését szükségessé tevő ok megszűnéséig, de legfeljebb 2 évig biztosít speciális gyermekotthoni ellátást. Ettől eltérően az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság javaslatot tehet arra, hogy a gyermek teljes körű speciális ellátása a központi speciális gyermekotthonban haladja meg a 2 évet akkor, ha a

szakvélemény szerint terápiája nem fejeződött be, és személyiségállapota miatt nem alkalmas átlagos csoportban a többi gyermekkel való együttélésre.

A gyermekotthon vezetője, ha az elhelyezést az előírt 2 éven belül nem tartja már indokoltnak, javasolhatja a gyámhivatalnak a nevelésbe vett gyermek gondozási helyének megváltoztatását, amihez beszerzi az OGYSZB szakmai véleményét is.

Az elbocsátást megelőzően, nevelői vélemény és pszichológiai javaslat által az OGYSZB értesül az elbocsátandó fiatal magatartása, iskolai végzettsége, perspektívája és a közben kialakult, vagy rendeződött családi és egyéb kapcsolatairól. Továbbiakban az OGYSZB a szakmai véleményeinek birtokában a gyámhivatal határoz az új gondozási hely kijelöléséről. A gyermek új gondozási helyre történő szállításáról a gyám gondoskodik.

Az elbocsátott fiataljaink sorsát a velük való kapcsolattartással és az őket segítő szakemberek információja alapján igyekszünk nyomon kísérni.

Ha a nevelésbe vett gyermeknek a gyermekotthonban történő elhelyezése nagykorúvá válását követően indokolt esetben - tanulmányai befejezése érdekében – kérelmére, az intézmény biztosítja utógondozói ellátását.

Az utógondozás, utógondozói ellátás célja:

Elősegítse a gyermek és fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, illetve önálló életének megkezdését. Ez magában foglalja a családi környezetbe való visszailleszkedést, a lakókörnyezetbe való beilleszkedést, feltárja és egyben pótolja azokat a még hiányzó képességeket, amik később nélkülözhetetlenek lesznek az önálló életvitel különböző területein. Segítse továbbá a tanulmányok folytatását, a munkakeresést és az őt veszélyeztető körülmények elhárítását.

Utógondozói ellátást a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám vagy gyermekotthon javaslatának figyelembevételével - a gyámhatóság rendeli el, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnik meg.

Az ellátás feltételei:

- a fiatal a létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátás a gyámhatósági határozatban megállapított határidőig, de legfeljebb a fiatal 24. életévének betöltéséig, ha felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, legfeljebb a 25. életévének betöltéséig tart.

Az ellátásért fizetendő térítési díj:

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés db) alpontja alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyen kell biztosítani azon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, aki utógondozói ellátásban részesül. Az ellátásért a fenntartó által meghatározott térítési díjat kell fizetni.

Az utógondozást megszűnik, ha egyéb gyermekvédelmi intézkedést rendel el a gyámhatóság, vagy azt a fiatal felnőtt kéri, vagy az intézménnyel önhibájából legalább három hónapja nem működik együtt.

Az utógondozói ellátást meg kell szüntetni, ha a fiatal felnőtt

- utógondozói ellátásának jogosultsági feltételei már nem állnak fenn, vagy azt kéri,
- az intézmény munkatársaival, illetve az intézményben ellátott társaival szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít, a házirendet többször súlyosan megsérti,
- a tanulmányi vagy vizsgakötelezettségét önhibájából nem teljesíti,
- az ellátást, a döntést közlésétől számított 15 napon belül nem vette igénybe és ennek okáról önhibájából nem értesítette az intézményt,
- az ellátás igénybevételéről szóló megállapodásban foglaltakat súlyosan megszegi.

A fiatal felnőtt számára nyújtott szolgáltatásról a Gyvt. 53/A. § (3) bekezdése alapján megállapodást kell kötni. A megállapodás tervezete a szakmai program mellékletét képezi.

VII.

Szakmai együttműködés, jogvédelem.

1. Belső szakmai fórumok, továbbképzés

Az intézmény alaptevékenységéhez igazodóan a szakszemélyzet csoportonkénti létszámát, képesítési előírásait jogszabály határozza meg. Az újként alkalmazott dolgozók belső felkészítő

képzésen sajátítják el a speciális ellátással kapcsolatos elvárásokat, módszereket, gyakorlatokat, amelyben gyakorlott munkatársak segítik őket.

Az egyes szakmai feladatoknak megfelelően munkaközösségek működnek, így gondozói és nevelői munkaközösség szerveződik. A munkaközösségek havonta üléseznek, ahol a napi gyakorlati feladatokon túl módszertani kérdésekkel, esetelemzésekkel is foglalkoznak. A munkaközösségek életében tervszerűen pszichológusok is részt vesznek csapatépítő és kiégés elleni tréningek vezetésével.

Az intézmény sajátos feladatából adódóan a különböző szakmai feladatokat ellátók együttműködése, egységes nevelési szemlélete nélkülözhetetlen. Ennek erősítését és az ellátottak értékelésének objektívabbá tételét biztosítja a havonta összeülő Pedagógiai Tanács, ahol a gondozottak fokozatba helyezésén túl aktuális kérdések, problémák megvitatására is sor kerül. Szükség esetén egy-egy problémahelyzet, vagy egy-egy gyermek állapotának rendezése érdekében esetmegbeszélő team összehívása is kezdeményezhető.

A szakmai munka hosszabb távú értékelése az iskolai félév és tanév lezárását követő Nevelőtestületi értekezleten történik.

A személyzet kötelező képzéseken való részvételét továbbképzési terv szerint biztosítja az intézmény, egyben folyamatos lehetőséget teremt arra, hogy szakmai előadásokon, konferenciákon részt vehessenek a munkatársak.

Az intézményben külső szupervízor által vezetett szupervízió is biztosított.

2. Külső kapcsolatok

A gyermekotthonban elhelyezett gondozottak teljes körű speciális ellátása, eredményes nevelése és oktatása érdekében az intézmény folyamatos kapcsolatot tart;

- Az ágazati minisztériummal
- a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal
- az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottsággal,
- az elhelyezett gondozottak ügyeinek intézése érdekében az ügyben jogszabályilag előírt személyekkel, szervekkel,
- a szakemberképzés elősegítése érdekében gyakorlati oktatás céljából felsőfokú oktatási intézményekkel,
- a központ fenntartásában működő társintézményekkel,

- a helyi oktatási- nevelési, egészségügyi és szociális intézményekkel, civil és egyházi szervezetekkel, hatóságokkal,
- nemzetközi szakmai kitekintés céljából, szakemberek tapasztalatcseréjével, gyermekek csereprogramjainak szervezésével, külföldi intézményekkel, szervezetekkel.

3. A személyes gondoskodást végző személyek jogi védelme

A központi speciális gyermekotthon pedagógus és pedagógiai munkát segítő munkakörben foglalkoztatott dolgozói, munkaköri feladatuk ellátása közben közfeladatot ellátó személynek minősülnek. Ilyen minőségben a Büntető Törvénykönyv fokozott büntetőjogi védelemben részesíti őket. Büntető eljárás esetén a gyermekotthon jogi képviselőt nyújthat a dolgozó védelmére.

Munkajogi kérdésekben úgy a munkavállalóra, mint a munkáltatóra vonatkozóan a Munka Törvénykönyve és a Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény előírásai az irányadók. Helyi szinten az érdekvérvényesítést pontosítja a munkáltató és a munkavállalók érdekképviselői szerve között kötött megállapodás (Közalkalmazotti Szabályzat).

Zárszó

A Szakmai Program azokat a sajátos helyi eljárásokat, módszereket, eszközöket fogalmazza meg, amelyek biztosítják az elhelyezett súlyos beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek szükségleteihez igazodó terápiás folyamatban való kompenzáló - korrigáló - szocializációs nevelését, oktatását, képzését, eredményes speciális ellátását.

A gyermekotthon szakmai munkájáról, a szolgáltatások köréről honlapján tájékoztatja a tágabb társadalmi környezetet (www.esztgyo.hu). Az ellátást igénybe vevő és törvényes képviselője az ellátás tartalmáról elhelyezéskor kap tájékoztatást, míg a szülők, családtagok akár telefonos érdeklődésre vagy látogatás alkalmával ismerhetik meg az intézmény szolgáltatását, szabályait.

Záradék:

A szakmai programot szükség szerint kell felülvizsgálni, és - a jogszabályváltozások és az intézmény feladatrendszerének figyelembevételével - a szükséges átdolgozásokat el kell végezni. A költségvetési szerv nevében és címében bekövetkező módosítások a Magyar Államkincstár által 2025. július 17. napján, A-463-2/2025. okiratszámmal kiadott Alapító okiratban foglaltakon alapulnak.

A gyermekotthon szakmai programját a nevelőtestület megismerte és elfogadta.

A szakmai program a fenntartói jóváhagyást követő napon lép hatályba, mellyel egyidejűleg a Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola Zalaegerszeg, 2024. július 15. napján kelt és a fenntartó által 2024. augusztus 9. napján jóváhagyott Szakmai programja hatályát veszti.

Zalaegerszeg, 2025.08.08.

Horváth Zoltán
mp.intézményvezető

Orsós Rita
gyermekotthonvezető

Fenntartói jóváhagyás:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104. §-a alapján – fenntartói feladat- és jogkörömben eljárva – a Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon (8900 Zalaegerszeg, Tranzit utca 4.) II. számú szakmai egységének Szakmai Programját jóváhagyom.

Budapest, 2025. 08. 08.

Sidlovics Ferenc
főosztályvezető

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Gyermekvédelmi Intézményirányítási Főosztály

Tisztelt Növendékünk!

Az itt olvasható Házirend célja, hogy eligazodj a gyermekotthon és lakásotthoni formában megvalósult központi férőhelyek szabályai között. A szabályok pedig arra valók, hogy **jogaid** érvényesüljenek, és jogaidból következő **kötelességeiddel** tisztában legyél, illetve azokat betartsd.

Házirend

1. Hogyan lettél a növendékünk? Miért vagy gyermekotthonunkban és meddig lehetsz itt?

Az **Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság** (továbbiakban: OGYSZB) javasolta, hogy növendékünk legyél. Úgy látták körülményeid és személyes gondjaid alapján, hogy védelmed és fejlesztésed érdekében **kiemelkedő figyelemre, segítségre** van szükséged. Erre ad neked lehetőséget gyermekotthonunk.

Addig maradsz itt, amíg az OGYSZB által javasolt fejlesztés be nem fejeződik. Ez az idő általában két év. Befogadásod után figyeljük fejlődésedet és gyermekotthonunk vezetője javaslatára az OGYSZB dönthet amellett, hogy két évnél rövidebb időt tölts az intézetben, de dönthet amellett is, hogy két évnél hosszabb ideig maradj.

Megszűnik az itteni elhelyezésed, ha otthoni körülményeid lehetővé teszik nevelésbe vételel megszüntetését, így gyámhivatali döntéssel visszakérülhetsz csaláodba.

2. Kihez fordulhatsz különböző gondjaiddal?

- **Gyámodhoz**, aki törvényes képviselőd is. Ő veled kapcsolatban szinte minden fontos szülői joggal rendelkezik.
- A gyermekotthonban dolgozó **nevelőkhöz, tanárokhoz, gyermekfelügyelőkhöz, pszichológusokhoz**.
- A csoportodban megválasztott **gyermekönkormányzati képviselőkhöz** is fordulhatsz, aki közvetíti kérésedet a helyi gyermekönkormányzathoz (továbbiakban: GYÖK). A GYÖK pedig segít megoldani az ügyedet, vagy továbbítja kérésedet a gyermekotthon vezetőségének.

Minden év őszén valamennyi csoport megválasztja gyermekönkormányzati képviselőjét. A GYÖK pedagógus segítője tájékoztatást nyújt az önkormányzati képviselőknek, hogy mihez szólhatnak hozzá, milyen döntésekben vehetnek részt. Képviselőd a csoportnevelő segítségével veled is megosztja ezt a tudást. A gyermekönkormányzat folyamatosan kapcsolatot tart a gyermekotthon vezetőjével, és minden veled kapcsolatos kérdésben képviseli az érdekeidet.

- Közvetlenül a **gyermekotthon vezetőségéhez** is fordulhatsz. Kérhetsz beszélgetést az intézmény vezetőjétől, az otthon vezetőitől, és az iskola vezetőjétől is.
- Felkeresheted a **gyermekjogi képviselődet**. Az ő feladata, hogy alapvető jogaidal kapcsolatban felvilágosítást nyújtson, tanácsot adjon, képviseljen. Gyermekjogi

képviselőd elérhetőségéről tájékozódhatsz csoportodban, ahol kitettük a képviselő nevét, elérhetőségét.

- **Ha panaszod van:**

- az ellátásoddal kapcsolatban,
- jogi sérelem ér,
- az intézmény dolgozói részéről kötelezettségszegést tapasztalsz,
- irat betekintési igényedet megtagadják (136/A §.),

akkor a szüleid, gyámod, a gyermekönkormányzat úgy is segíthet neked, hogy írásban fordul a gyermekotthon vezetőjéhez vagy az **Érdekképviseleti Fórumhoz**.

A gyermekotthon vezetője, illetve az Érdekképviseleti Fórum köteles a panaszodat kivizsgálni és 15 napon belül választ adni. A válasz alapján intézkednie is kell, hogy panaszod oka megszűnjön. Ha 15 napon belül nem kapsz választ vagy a válasszal, illetve a megtett intézkedéssel képviselőd nem elégedett, akkor az **intézmény fenntartójához vagy az illetékes gyermekjogi képviselőhöz** fordulhatsz panaszod megnyugtató rendezéséért.

- Panaszodat a fent felsoroltak mellett a gyermekotthon vezetőségéhez oly módon is el tudod juttatni, hogy a panaszod levél formájában, bedobod az erre a célra kihelyezett panaszládába, melyet megtalálasz az otthoniroda előtti helyiségben.
- A panaszládát a vezető heti rendszerességgel felnyitja és 1 tanú jelenlétében megtekinti tartalmát, melyről feljegyzést/jegyzőkönyvet kell készíteni, melyben szerepelnie kell a láda felnyitás időpontjának, fel kell tüntetni a láda tartalmát, illetve a jelenlévők nevét, beosztását.
- A panaszok kezelésének módja, amennyiben a gyermekotthon vezető kompetenciájába tartozó a dolog, úgy ő rendelkezik és intézkedik a panaszod ügyében, ellenkező esetben, az intézményvezető rendelkezik és jár el.

3. A mindennapi élet szabályai

Befogadási időszakban

- Amikor megérkezel az intézményünkbe a Befogadó csoportba kerülsz, ahol minimum 2 hónapig tartózkodsz. Ettől eltérni csak indokolt esetben lehetséges.
- Megérkezésedkor köteles vagy ékszereidet, vagyontárgyaidat, szűrő-vágó eszközeidet, dohányárut, öngyújtót, vagy tűzgyújtásra alkalmas eszközeidet leadni a Téged fogadó felnőttnek, aki leltárba veszi, és mindaddig megőrizzük, míg el nem hagyod végleg intézményünket, vagy esetleg gyámod el nem viszi kérésedre.
- **Intézményünk egész területén tilos a dohányzás!** A tilalom megszegése súlyos vétségnek számít és szankciót von maga után.

Lakhatás

- A gyermekotthonban családiasan kialakított lakrészek várnak. Egy lakrészben maximum 8 fős gyermekközösség, azaz csoport él.
- A lakrészt, ahol élsz, valamint a gyermekotthon egyéb helyiségeit, udvarát - ahol tanulsz, pihensz - csoportonként közösen takarítjátok, felelősi rendszerben. Nagytakarítást szombat délelőtt végeztek a lakóegységekben, valamint vasárnap a kijelölt közösségi tereken.

Étkezés

- Naponta ötször van étkezés, ebből legalább egyszer meleg ételt fogyaszthatsz. Ha egészséged érdekében diétára van szükséged, akkor az orvos előírásainak megfelelően ezt biztosítani tudjuk.
- Az étkezéssel kapcsolatban a gyermekönkormányzat folyamatosan közvetít a növendékek és a vezetőség között. A vezetőség az indokolt javaslatokat átadja az étkezésért közvetlenül felelős dolgozóknak és ellenőrzi a végrehajtást.
- Az étkezések időpontjait a napirendben olvashatod. A csoportkonyhában történő főzéseknél számíthatunk segítségedre. A higiéniára ügyelés a Te érdeked is!

Mi mindent kapsz a gyermekotthonban?

- Törvény írja elő azt a ruhatárat, amellyel rendelkezned kell. Ha hiányzik valami, azt az otthon által biztosított pénzből vásárolhatod meg, nevelőid segítségével. Természetesen saját, otthonról behozott ruhát is viselhetsz. **Ruhaneműiddel szigorúan tilos bárminemű cserekereskedelmet folytatni!** Ennek megszegése, súlyos fegyelmi vétség.
- A ruháidat csere tárgyává nem teheted! Mindig legyen a szemed előtt az, hogy amid van, azt óvjad, arra figyelj, vigyázz rá!
- Minden hónap elején tisztálkodási és testápoló szereket kapnak a csoportok. Gyermekfelügyelőd felelőssége, hogy megkapd a részed, tiéd a feladat, hogy beoszd egész hónapra. Amennyiben rendelkezel parfümmel, sprayvel, dezodorral, vagy egyéb higiénés eszközzel, köteles vagy a nevelői szobában leadni, használatot követően.
- Az ágyneműket a gyermekfelügyelő segítségével te tisztítod, és hetente váltod. Tartalék ágynemű is rendelkezésedre áll, ha szükséges, ezt is használhatod.
- Köteles vagy úgy vigyázni a kapott eszközökre, mintha a sajátod volna!
- Minden hónap elején a központilag előírt zsebpénz ellátásban részesülsz. Zsebpénzed felhasználásáról csoportnevelőd nyilvántartást vezet. A nyilvántartást aláírásoddal hitelesíted. Engedély nélküli eltávozás idejére zsebpénz nem jár.
- Amennyiben otthonról támogatnak pénzüsszeggel, zsebpénznyilvántartásodban feltüntetésre kerül.

Hogyan telnek a napjaid?

- **Napi feladataid** általános beosztását a napirendben olvashatod. Minden héten csoportnevelőd tervet készít a következő hét programjaihoz, természetesen az éves munkaterv alapján. A heti terv a csoportban kifüggesztésre kerül, így egész héten figyelemmel kísérheted a rád váró programokat és feladatokat.
- A **heti terv** felsorolja az egész napi időbeosztásodat. Szerepel benne a tanulás időszaka, az étkezések időpontja, a csoportfoglalkozások és szakkörök ideje, valamint a kötetlen szabadidő sávja, ami tartalmazza a napi legalább egy órai szabad levegőn való tartózkodás időtartamát.
- A heti terv megnevezi a csoportokban zajló **foglalkozásokat** és azokat a **szakköröket** is, amelyeket minden növendékünk számára meghirdettünk. Arról is tájékozódhatsz, lesz-e valami hagyományokhoz, ünnepekhez kötődő belső vagy külső program a héten. Csoportfoglalkozás keretében többnyire a következő témákkal foglalkozhatsz: életvezetési ismeretek; kézművesség; sport és játék; önismeret és önértékelés; egyéni és csoportos kimenők. Szakköreink többek között a következő témákat kínálják: sport, természetjárás, kreatív foglalkozások, roma hagyományörzés, állat asszisztált terápia, zenei fejlesztő.
- Fiataljainkat szívesen visszük **külső rendezvényekre** is: múzeumokba, színházba, moziba stb.
- **Belső rendezvényeink** egyrészt ünnepekhez kötődnek, másrészt saját hagyományokból fakadnak: közös karácsonyi ünnep, Mikulás, Farsang, Ki-Mit-Tud vetélkedő, Szüreti Fesztivál stb.

További ellátások, rendelkezésedre álló eszközök, balesetvédelem

- Gyermekotthonunkban legfontosabb jogod és lehetőség, hogy eredményes nevelésed érdekében együttműködj a veled foglalkozó pedagógusokkal, képességeidnek megfelelően tanulj. Jogod, hogy egészséges életmódot folytass, hogy egészségedet károsító szerektől távol tartsunk, hogy lehetőséget kapjál arra, hogy naponta 1 órát (egészségi állapotodhoz és az időjáráshoz igazodva) a szabad levegőn töltsél.
- **Egészségügyi problémádat** először a veled lévő nevelőnek jelezd. Ő továbbítja panaszodat az egészségügyi részleghez, és ellátást kapsz. Csoportnevelőd és a beosztott egészségügyi dolgozó javaslatára lehetőséged van **orvosi vizsgálaton** részt venni, a további ellátásról ők döntenek.
- Kérésedre, csoportnevelőd javaslatára külön helyiségben, négy szemközti **pszichológiai, mentálhigiénés beszélgetéseken**, fejlesztésen vehetsz részt.
- **Egészséged védelmében** a gyermekotthon területére alkoholt, dohányárút, egyéb kábítószernek minősülő anyagot behozni, tárolni, fogyasztani vagy más részére átadni tilos! **Balesetvédelmi szempontból** az intézmény területén tartózkodj a különböző testékszerek viselésétől és olyan tárgyak tartásától, amelyekkel sérülést lehet okozni.

- A gyermekotthon felszerelési és berendezési tárgyait mások nyugalmának zavarása nélkül rendeltetésszerűen használhatod. **Anyagi felelősséggel** tartozol a szándékos, illetve a rendeltetésellenes használat miatt gondatlanul okozott károkért.
- A lakóterekben lévő használati tárgyakért, eszközökért is felelősséggel tartozol. Számodra is jó érzés, ha szép lakókörnyezetben élhetsz.
- Nagyon fontos, hogy rögtön szólj bármelyik felnőttnek, ha saját magadat, társaidat vagy a felnőtteket **veszélyeztető helyzetet** tapasztalsz, vagy **baleset** történt.

Mit jelent a személyes szabadság korlátozása?

- Ha magatartásoddal veszélyezteted önmagadat, társaidat, környezetet, a gyermekotthon vezetője, vagy az ügyeletes vezető **korlátozhatja személyes szabadságodat**. Előírhatja, hogy csak az intézmény területén, vagy azon belül is, mely helyiségekben kell tartózkodnod.
Az erre vonatkozó információkat külön eljárásrendben találod meg.

Tanulmányaidról

- Megkezdett általános iskolai tanulmányaidat az intézményben is folytathatod egyéni munkarend jogviszonnyal, mindennapos iskolába járással.
- Ha valamilyen tantárgyból nagyon lemaradtál, súlyos hiányosságaid vannak, akkor a foglalkoztató egység biztosít számodra külön foglalkozásokat. Ezeken a fejlesztő órákon mindent pótolhatsz, saját ritmusod szerint tanulhatsz.

Hogyan fejlődhetsz a fokozatos rendszeren keresztül?

- Magatartásodat és munkavégzésedet folyamatosan értékeljük csoport, osztály és intézményi szinten. Fejlődésed alapján két hetente **szocializációs fokozatot** kapsz a Pedagógia Tanácsülés döntésével. A szocializációs fokozatok rendszere azt értékeli, hogy mennyire illeszkednél be, mennyire vagy együttműködő, hogyan fejlődött a személyiséged. Fokozatos értékelésednek megfelelően egyre több, vagy egyre kevesebb kedvezményben részesülsz.
- A fokozatos rendszer kifejtését a gyermekotthon szakmai programjában és a követelményrendszer leírásában tanulmányozhatod. A követelményrendszert minden csoportban megtalálod, csoportnevelőd segít az értelmezésében.

A Pedagógiai Tanács résztvevői: gyermekotthon vezető, szakmai vezető(k), csoportnevelők, felkészítő pedagógusok, pszichológusok, gyermekvédelmi ügyintéző(k).

Kimenők rendje

- Az elért szocializációs fokozatodnak megfelelően vehetsz részt csoportos és egyéni kimenőkön. A csoportos kimenő felnőtt kísérettel, hetente legalább egy alkalommal szerepel a heti tervben, ennek gyakoriságát csoportnevelőd tervezi. Egyéni kimenő a fokozatnak megfelelően a csoportnevelőtől kérhető, amelynek feltétele, hogy minimum 3 hónapig 3-as szocializációs fokozatot kell teljesítened. Közös beszélgetek meg a kimenő időtartamát és programját. Nevelőd kimenő engedély formanyomtatvány kitöltésével engedélyezi a kilépést. A legfeljebb 16.00 óráig tartó egyéni kimenő meghosszabbításához a szakmai vezető engedélye szükséges.

Egyéb eltávozások

- Hétvégi eltávozásra akkor mehetsz, ha gyámhivatali határozat engedélyezi és elérted a 3-as fokozatot. Csoportnevelőd írásban jelzi a hét elején eltávozási kérelmedet, amit a szakmai vezető egyetértése esetén a gyermekotthon vezető engedélyezhet.
- Családodban történt rendkívüli esemény kapcsán hozzátartozód rendkívüli szabadságot kérhet számodra. Csoportvezetőd és a szakmai vezető egyetértése mellett, gyámod hozzájárulásával szintén a gyermekotthon vezető engedélyezheti az eltávozást.
- Elért fokozatodnak megfelelően tanítási szünetek idején szabadságra utazhatsz. A szabadságolásra nevelőd tesz javaslatot a Pedagógiai Tanácsülésen, csak ezt követően kérhető engedély gyámodtól, és a gyámhivaltól.
- Minden eltávozást közösen megtervezünk, utazásodat segítjük. Ha engedéllyel elhagytad az otthont, be kell tartanod visszatérésednek előre megadott időpontját. Ha valami komoly akadály miatt nem tudsz időben visszaérni az otthonba, akkor sürgősen jelezd telefonon vagy egyéb módon: miért nem tudsz jönni és még mennyi időre van szükség a beérkezéshez.

Kapcsolattartás

- Külső, elsősorban családi kapcsolataidat támogatjuk, a kapcsolattartást segítjük. Ha a gyámhivatal korlátozza valakivel a kapcsolattartásodat, védelmedben ennek is eleget teszünk. **Leveleidet** és **csomagjaidat** csoportnevelőd továbbítja a növendékügyre, onnét a postára kerülnek küldeményeid. A neked szánt küldemények ugyanezen az úton jutnak el hozzád.
- **Telefonálni a vezetékes telefonon** a csoportod számára kijelölt napon tudsz. **Hívást fogadni** hét végén és munkaszüneti napokon 17.00-19.00, hét közben ugyancsak 17.00-19.00 tudsz, 5 perc időtartamban. Fontos üzenetet ettől az időbeosztástól eltekintve is kaphatsz, illetve adhatsz csoportnevelőd engedélyével. A telefonos portaszolgálat folyamatosan felvilágosítja a téged keresőket, hogy mikor tudnak elérni. 3-as szociális fokozatban lehetőség van a kijelölt napon történő híváson felül egy alkalommal hívást kezdeményezni.
- Természetesen **látogatókat** is fogadhatsz a gyermekotthonban, az erre kijelölt helyen és előzetesen egyeztetett időpontban. Hozzá tartozód, illetve az engedélyezett kapcsolattartód kötelessége, hogy a látogatás hetében csütörtök 12 óráig telefonon jelezze látogatási szándékát. Látogatási idő: szabad- és munkaszüneti napon 10.00-18.00 óra között.

Mit szeretnénk kérni hozzátartozóidtól, támogatóidtól?

- Hozzá tartozódtól, támogatódtól elvárjuk, hogy működjön együtt intézményünkkel. Ha eltávozás esetén nála tartózkodsz, akkor ellátásodért, biztonságodért, pontos időben történő visszaérkezésedért Ő felelős. Ha eljön hozzánk, fontosnak tartjuk, hogy betartsa a kulturált látogatás szabályait. Várjuk, hogy érdeklődjön felőled, tanácsainkat fejlesztésed érdekében elfogadja és gyakorolja.
- Kérjük látogatóidat, hogy a mobiltelefon használatát mellőzni szíveskedjenek!

- Intézményünkben biztosítunk számodra minden szükséges eszközt és ellátmányt, így kérjük a hozzátartozóidat, támogatóidat, hogy a személyes látogatások során, illetve a csomag küldés esetében kérjék ki az intézményben dolgozó vezetők/csoportnevelők/gyermekvédelmi ügyintéző véleményét, hogy mire van szükséged.

4. Így tesszük nyilvánossá és közösségivé a házirendet

A házirendet a nevelőtestület, valamint a gyermekönkormányzat véleményének figyelembevételével és az érdekképviselői fórum egyetértésével az intézményvezető hagyja jóvá.

A házirendet, annak hatályba lépése után a gyermekotthon forgalmas helyén, valamint lakrészedben is **kifüggesztjük**. Nemcsak te, de hozzátartozóid, gyámod is olvashatják.

A házirendhez kapcsolódó jogi és szakmai anyagokat megtalálhatod a gyermekotthon belső könyvtárában (köznevelési törvény, gyermekvédelmi törvény stb.). Csoportnevelőd folyamatosan segítséget nyújt a házirend és egyéb kapcsolódó anyagok böngészésében.

Zalaegerszeg, 2025.08.08.

Horváth Zoltán

Horváth Zoltán
mb. intézményvezető

Orsós Rita

Orsós Rita
gyermekotthonvezető

Érdekképviselői fórum képviselői

nevelő

nevelő

gyermekönkormányzat elnöke

gyermekönkormányzat elnöke

Gammer Zoltán

gyermekönkormányzat alelnöke

A Szociális Gyermekvédelmi Főigazgatóság részéről a házirendet

jóváhagyó: Budapest, 2025. év...09...hó ...03...nap.

Sidlovics Ferenc

Sidlovics Ferenc
főosztályvezető

NAPIREND

Hétfőtől-péntekig

6 ³⁰ – 7 ⁵⁵	Ébresztő, reggeli önkiszolgáló tevékenység. (tisztálkodás, reggeli, takarítás)
7 ⁵⁵ – 8 ⁰⁰	Átvonulás az iskolai részre.
8 ⁰⁰ – 12 ³⁵	Csoportos oktatás és egyéni fejlesztési programok az iskolában. 9 ⁴⁰ - 10 ⁰⁰ Tízórai és levegőzés az iskolában.
12 ³⁵ – 13 ⁰⁰	Fiatalok fogadása a csoportokban. Ebédre való felkészülés. Ebéd, déli önkiszolgáló tevékenység.
13 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰	Szabadidő a csoportod lakrészében, vagy csoportoddal az udvaron.
14 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰	Szervezett szabadidő, szakkörök egyéb foglalkozások heti tervek szerint.
15 ⁴⁵ - 16 ⁰⁰	Uzsonna a csoportban.
16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	HÉTFŐTŐL-CSÜTÖRTÖKIG: tanórai foglalkozás.
17 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	Szabadidő, levegőzés az udvaron.
18 ⁰⁰ - 19 ⁰⁰	Vacsora, esti önkiszolgáló tevékenység.
19 ⁰⁰ - 21 ³⁰	Tisztálkodás, majd kötetlen szabadidő.
21 ³⁰	Lefekvés hétfőtől-csütörtökig PÉNTEKEN: 22 ⁰⁰

szombat-vasárnap

(munkaszüneti napokon)

8 ⁰⁰ - 9 ⁰⁰	Ébresztő, reggeli önkiszolgáló tevékenység.
9 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	Takarítás a lakószobákban és a kijelölt közösségi helyiségekben, közben tízórai.
12 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	Ebéd, déli önkiszolgáló tevékenység.
13 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	Kötetlen szabadidő. Szombaton mobiltelefon használatának lehetősége. Vasárnap informatika terem használatának lehetősége.
15 ⁴⁵ - 16 ⁰⁰	Uzsonna a csoportban.

2. sz melléklet

16⁰⁰ - 17⁰⁰ VASÁRNAP: Tanórai foglalkozás.
17⁰⁰-18⁰⁰ Szabadidő, levegőzés az udvaron.
18⁰⁰ – 19⁰⁰ Vacsora esti önkiszolgáló tevékenység.
19⁰⁰-21³⁰ Tisztálkodás, majd kötetlen szabadidő.
21³⁰ Lefekvés.
SZOMBATON: 22⁰⁰

Zalaegerszeg, 2025.08.08.

Orsós Rita
gyermekotthonvezető

Házirend Látogatók részére

Tisztelt Hozzáértő!

Kérem, szíveskedjen a látogatás alkalmával az alábbi szabályokat betartani:

- A látogatási idő betartását.
- A látogatásra alkalmas állapotban történő megjelenés.
- Kulturált viselkedés.
- Mobiltelefon használat mellőzése, ideértve a kép- és hanganyagok készítésének a mellőzését is.
- A fiatalok egészségét károsító italok mellőzése (kávé, energital, kóla, alkohol tartalmú italok)
- Tilos a fiataloknak dohányárut adni.
- Az intézmény látogatásra kijelölt helyiségén, és a mellékhelyiségen kívül kérem máshol ne tartózkodjanak.
- Az automatát csak felnőttek használhatják.
- Amennyiben pénzt hoznak a fiatalnak, azt egy átadási-átvételi elismervény aláírása mellett az ügyelete nevelőnek, vezetőnek, vagy az otthoni rodon tartózkodó gyermekfelügyelőnek átadni.
- Az intézmény egész területén tiltott italt, ételt, pszichoaktív szert elrejteni tilos.
- Amennyiben a látogatás során csomagot hoznak a gyermeknek, akkora mennyiséget hozzanak, hogy a fiatal a találkozás alkalmával el tudja fogyasztani, és ne kerüljön fel a nevelési egységbe,

Szíves együttműködésüket, és a szabályok betartását megköszönöm!

Zalaegerszeg, 2025.08.08.

Tisztelettel:

Orsós Rita
gyermekotthonvezető

Követelményrendszer a szocializációs fokozatok teljesítéséhez

1. A növendék kötelessége, hogy megfelelő gondozása és nevelése érdekében együttműködjön a vele foglalkozó pedagógusokkal, képességeinek megfelelően részt vegyen a tanulmányi munkában, a csoport- és otthonszintű foglalkozásokon, programokon.
2. A szabályok betartása, a magatartás, szorgalom és az elért teljesítmény alapján a tanuló szocializációs fokozatba nyer besorolást. 1., 2., 3.
3. A fokozatokban való előrelépésről a csoport és osztálykeretben történő értékelések alapján havonta, a pedagógiai tanácsülés (nevelők, tanárok, intézeti vezetők) dönt.
4. Az otthonba érkező új tanuló legalább egy hónapi beilleszkedési időszakig belépő fokozatú, további fokozatba csak ezt követően sorolható.
5. Súlyos fegyelmi vétség esetén fokozatbeli visszaminősítésre kerülhet sor, amelyről a szakmai vezetéssel egyeztetve a csoportnevelő is dönthet.
6. Legsúlyosabb fegyelmi vétségek:
 - tiszteletlen, durva magatartás felnőttekkel és társakkal (pl. a verbális és fizikai agresszió bármely megnyilvánulása)
 - szökés tervezése, szökési kísérlet, szökés
 - a tanulmányi és egyéb munkák megtagadása
 - tiltott tárgyak rejtegetése és használata (pl.: szűrő- és vágó eszköz, tűz gyújtására alkalmas tárgy, alkohol, kábítószer, vegyszer, gyógyszer, pénz, dohányárú)
 - szándékos károkozás

1. fokozat alapkövetelményei:

- A növendék megismeri a Házi rendet, a gyermekotthoni közösségi élet legfőbb szabályait, igyekszik a Napirend szerint végezni feladatait.
- Megismeri az alapvető emberi érintkezési és együttélési szabályokat, viselkedésével nem sérti meg azokat, tiszteletben tartja nevelői és társai személyiségi jogait.
- Nyitott az emberi kapcsolatok kialakítására, őszinteségre törekszik, problémás helyzetekben elfogadja a segítséget.
- Megismeri a véleménynyilvánítás fórumait, módjait, formáit.
- Folyamatos gondozói segítséggel megtanulja az alapvető önkiszolgáló tevékenységeket, tisztántartja önmagát, igényes megjelenésére és felszerelésére, óvja környezetét.
- Gyakorolja a kultúrált étkezési szokásokat.
- Az iskolában igyekszik egyre eredményesebben tanulni, segítség és ellenőrzés mellett rendszeresen készül a tanítási órákra, amelyeken fegyelmezetten viselkedik.
- Bekapcsolódik a csoportfoglalkozásokba, törekszik arra, hogy csoportját az intézményi programokon, rendezvényeken szereplésével képességeinek megfelelően képviselje.
- Szabadidejét a felkínált lehetőségekkel igyekszik hasznosan eltölteni, tehetségének megismerése céljából bekapcsolódik a szervezett szabadidős programokba.
- Törekszik arra, hogy a szabályokat betartsa akkor is, ha nem ellenőrzik, súlyos vétséget nem követ el.
- Nem utasítja el a támogatást, személyiségének pozitív irányba történő alakításához.

Az 1-es fokozatú növendék az alapkövetelmények teljesítésének mértékében kerül átsorolásra 2-es, 3-as fokozatba.

A 1-es fokozatú növendék előrelépése 2-es fokozatba történhet.

2. fokozat követelményei:

Az alapozó fokozatú növendék:

- Már ismeri, és ellenőrzés mellett, igyekszik betartani a Napirendet, az együttélés szabályait.
- Irányítással tisztán és rendben tartja önmagát és környezetét.
- Magatartásával nincsenek komoly problémák sem az otthonban, sem az iskolában.
- A tanítási órákra segítséggel rendszeresen felkészül, igyekszik egyre önállóbban és eredményesebben tanulni.
- Bekapcsolódik a közösségi életbe.
- Őszinte nevelőihez, tanáraihoz, törekszik bizalmi kapcsolat kialakítására.
- Tisztelettudóan és kulturáltan viselkedik a felnőttekkel és társaival, tiszteletben tartja mások személyiség jogait.
- Készül az intézeti rendezvényekre, ezeken aktívan szerepel,
- Az intézeten kívüli programokon az elvárásoknak megfelelően képes viselkedni.
- Konfliktus esetén, számonkérés alkalmával saját hibáit és azok következményeit vállalja. Elfogadja a támogatást személyiségének pozitív irányba történő alakításához.

A 2-es fokozatú növendék súlyos fegyelmi vétséget követ el, vagy folyamatosan nem felel meg a követelményeknek, akkor visszaminősülhet az 1-es fokozatba.

A növendék előrelépése a 3-as fokozatba történik.

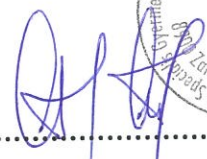
3. fokozat követelményei

- Ismeri és gyenge kontroll mellett is igyekszik betartani a napirendet és az együttélési szabályokat.
- Mindig ápolts és igényes megjelenésére, környezetére.
- Magatartásával igyekszik mindig példát mutatni, nincsenek vele problémák sem az otthonban, sem az iskolában.
- Törekszik arra, hogy minél több területen szerezzon ismereteket, melyeket megpróbál a gyakorlatban is hasznosítani. A tanórákra rendszeresen felkészül,
- Részt vesz a közösségi életében, elfogadja társait.
- Őszinte nevelőihez, tanáraihoz, törekszik a bizalmi kapcsolat megszilárdítására.

- Vállalja hibáit és azok következményeit.
- Aktívan részt vesz önismeretének fejlesztésében.
- Igénye van a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére.
- Egyéni kimenők alkalmával a társadalmi együttélési szabályokat, önálló társ támogatása mellett tudja alkalmazni, szabadsága idején már önállóan is képes rá.
- Viselkedése mindig kulturált, a társadalmi együttélési szabályokat is önállóan tudja alkalmazni egyéni kimenők, hétvégi eltávozások és szabadság alkalmával.

Ha a 3-as fokozatú növendék súlyos fegyelmi vétséget követ el, vagy folyamatosan nem felel meg a követelményeknek, akkor visszaminősülhet az 2-es vagy a 1-es fokozatba.

Zalaegerszeg, 2025.08.08.

.....
Orsós Rita
gyermekotthonvezető

Nyilatkozat tájékoztatás megtörténtéről

A Gyvt. 33 §. alapján az intézménynek kötelessége tájékoztatni az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét;

- az ellátás tartalmáról és feltételeiről
- az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról
- a hozzátartozókkal való kapcsolattartásról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről
- az érték- és vagyonmegőrzés módjáról
- az intézmény házirendjéről
- panaszjog gyakorlásának módjáról, panaszláda használatáról
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviselői fórumról
- a fizetendő térítési illetve gondozási díjról
- a törvényes képviselő ellátásának módjáról, az ítélőképessége birtokában lévő gyermek ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítási lehetőségéről és panaszjoga gyakorlásáról
- a nevelőszülőtől, gyermekotthonból történő engedély nélküli eltávozás során a gyermeket befogadó személy a Gyvt 17. § (3b) bekezdése szerinti jelzési kötelezettségéről, továbbá elmulasztásának 17. § (3c) bekezdése szerinti jogkövetkezményéről.

17. § (3b) Aki a gyermekotthonban vagy nevelőszülőnél elhelyezett gyermeket hatósági határozat rendelkezése vagy a gyermekvédelmi gyám hozzájárulása nélkül fogad be, köteles haladéktalanul jelzéssel élni a) gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (főváros kerületi) hivatalnál, b) a rendőrségnél vagy c) a (7) bekezdés b) pontja szerinti ingyenesen hívható telefonos szolgáltatás útján a szolgáltatás működtetőjénél.

(3c) A (3b) bekezdés szerinti jelzési kötelezettség 24 órán belül történő nem teljesítése esetén a (3b) bekezdés a) pontjában meghatározott szerv, valamint a gyermekvédelmi gyám szabálysértési eljárást kezdeményez.

Az intézményben elhelyezett gyermek és törvényes képviselője fenti tartalmakban való tájékoztatása az ellátás megkezdésekor megtörtént, melynek valódisága az érintettek aláírásával igazolódik.

Zalaegerszeg, év.....hónap.....nap.

.....
intézmény részéről

.....
ellátott gyermek

.....
törvényes képviselő

Megállapodás utógondozói ellátásra

Az intézményben elhelyezettnév
(.....szül.hely,.....szül.idő.....anyj
a neve) fiatal felnőtt írásbeli kérelmére a Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon (a
továbbiakban: Gyermekotthon) vállalja az utógondozói ellátás biztosítását.

1. Az ellátás a kérelmező megkezdett iskolai tanulmányának befejezéséigévhónap tart.
2. Az utógondozói ellátás során a Gyermekotthon az ellátott részére teljes körű ellátást és a további elhelyezéshez vagy az önálló élet megkezdéséhez szükséges tanácsadást, segítségnyújtást biztosít.
3. Az ellátást nyújtó az ellátásért a fenntartó által meghatározott térítési díjat számít fel.
4. Az ellátást nyújtó a fiatal felnőtt vagyonkezelésével járó feladatokat nem vállalja, ezt a gyámhivatali határozatban az illetékes vármegyei gyermekvédelmi szakellátó rendszerből kijelölt utógondozó, vagy vagyonkezelő biztosítja.
5. Fiatal felnőtt vállalja, hogy az utógondozói ellátás időtartama alatt az intézmény házirendjét, egyéb belső szabályait maradéktalanul betartja, a felnőttek útmutatásait elfogadja, velük együttműködik.
6. Fiatal felnőtt elfogadja, hogy elhelyezése továbbra is csoportközösségben történik és nagykorúsága okán többletjogokra nem formál igényt.
7. Fiatal felnőtt tudomásul veszi, hogy súlyos szabályszegés, vagy a többi gyermekre káros magatartás esetén a Gyermekotthon a cselekmény súlyától függően az utógondozói ellátást akár azonnali hatállyal is megszüntetheti, amiről haladéktalanul tájékoztatja a gyámhivatalt.

Jelen megállapodás a felek aláírásával érvényesül, és bármelyik fél kezdeményezésére megszüntethető.

Zalaegerszeg,év,hó,nap

.....
gyermekotthon vezető

.....
fiatal felnőtt

Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola

Zalaegerszeg

8900 Zalaegerszeg, Posta u. 144. Pf.: 177.

Telefon: 92/599-392

E-mail: titkarsag.zegispeci@z-net.hu

Web: <http://www.zegispeci.hu>

Megismerési nyilatkozat

aláírással elismerem, hogy a Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon

Szakmai Programját (2025.)

és annak mellékleteit

(Házirend, Napirend, A látogatás rendje, Követelményrendszer, Nyilatkozat tájékoztatás megtörténtéről befogadáskor, Megállapodás utógondozói ellátásról) **megismertem**, azt **elfogadom** és magamra nézve kötelezőnek ismerem el.

Munkatárs neve	Aláírás	Dátum
Orsós Rita		2025. 08. 11
Vadvári Adrienn		2025. 08. 11.
Anik Éva		2025. 08. 18.
Ács Renáta		2025. 08. 12
Bajnok Attila		2025. 08. 12.
Banyák Tamás		2025. 08. 12.
Bekk Zoltán		2025. 08. 13
Bertalics Krisztina		2025. 08. 11
Bihari Imre		—
Birinyi Éva		—
Biró András		2025. 08. 12
Borsós Zoltán		—
Czebeiné Nemes Bernadett		2025. 08. 11.
Cseh Csaba		2025. 08. 13.
Éder Andrea		2025. 08. 11.
Feith Róbert		2025. 08. 13
Ferencz Zoltán		2025. 08. 18
Ferenczné Baumgartner Éva		2025. 08. 18
Foga Éva		2025. 08. 12.

Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola

Zalaegerszeg

8900 Zalaegerszeg, Posta u. 144. Pf.: 177.

Telefon: 92/599-392

E-mail: titkarsag.zegispeci@z-net.hu

Web: <http://www.zegispeci.hu>

Megismerési nyilatkozat

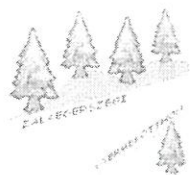
aláírással elismerem, hogy a Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon

Szakmai Programját (2025.)

és annak mellékleteit

(Házirend, Napirend, A látogatás rendje, Követelményrendszer, Nyilatkozat tájékoztatás megtörténtéről befogadáskor, Megállapodás utógondozói ellátásról) **megismertem**, azt **elfogadom** és magamra nézve kötelezőnek ismerem el.

Munkatárs neve	Aláírás	Dátum
Gosztolai Viktória		2025.08.12.
Horváth Attila		—
Horváth Erzsébet		2025.08.21.
Horváth Norbert		—
Horváthné Apáti Szimonetta		2025.08.11.
Kertész Gabriella		2025.08.12.
Kolozár Andrea		2025.08.11.
Komáromy László		2025.08.12.
Kóródi Ilona		2025.08.12.
Lapat-Szabó Rita		2025.08.11.
Mezei Viktor		2025.08.12.
Molnár Csaba		
Molnár Péter		2025.08.11.
Molnár-Ferincz Tünde		2025.08.11.
Nagy Tamás		2025.08.13.
Németh Adrián		25.08.12.
Németh Ervin		2025.08.12.
Németh István		2025.08.11.
Németh Miklós		2025.08.12.

Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola
Zalaegerszeg
8900 Zalaegerszeg, Posta u. 144. Pf.: 177.
Telefon: 92/599-392
E-mail: titkarsag.zegispeci@z-net.hu
Web: <http://www.zegispeci.hu>

Megismerési nyilatkozat

aláírással elismerem, hogy a Zalaegerszegi Központi Speciális Gyermekotthon

Szakmai Programját (2025.)

és annak mellékleteit

(Házirend, Napirend, A látogatás rendje, Követelményrendszer, Nyilatkozat tájékoztatás megtörténtéről befogadáskor, Megállapodás utógondozói ellátásról) megismertem, azt elfogadom és magamra nézve kötelezőnek ismerem el.

Munkatárs neve	Aláírás	Dátum
Póka Krisztián	Póka Krisztián	2025.08.11.
Pöstyéni Nóra	Pöstyéni Nóra	2025.08.12.
Szabó Anita	Szabó Anita	2025.08.12.
Szegedi Anita	Szegedi Anita	2025.08.18.
Szepesi Beáta		
Szécsi Ferenc	Szécsi Ferenc	2025.08.11.
Szujker Ferencné	Szujker Ferencné	2025.08.12.
Takács Bernadett	2025.08.12.	Takács Bernadett
Tanai Károly	2025.08.12.	Tanai Károly
Tanai Nikolett	2025.08.12.	Tanai Nikolett
Ternoveczné Kovács Gyöngyi	Ternoveczné Kovács Gyöngyi	2025.08.11.
Tihanyi Violetta	Tihanyi Violetta	2025.08.12.
Tóth Máté	Tóth Máté	2025.08.11.
Unyi János		
Vadvári Szabolcs	Vadvári Szabolcs	2025.08.11.
Vank Imre	Vank Imre	2025.08.19.
Varga Ferenc	Varga Ferenc	2025.08.18.

CSÉK TAMÁS
TABA-VINCZE JÚLIA

2025.08.11.
2025.08.12.

